

vlaștarul

anul xv.

CUPRINSUL:

MIHAI ANDREESCU	A murit Patriarhul
C. BELCIUGĂȚEANU	Despre poezia Văcăreștilor
* * *	Datoria
DINU PILLAT	Primăvară banală
M. SOLOMON	Dece am devenit sportivi ?
EMIL IVĂNESCU	Primăvara amintirilor
VASILE ALECSANDRI	Cuza-Vodă (poezie)
L. AUGUST	Scrisoare (poezie)
DAN NICULESCU	Nucul
M. STĂNCULESCU	S'au vestejit (poezie)
T. MANOLE	Primăvara în «clasa genilor»
E. BLANC	Filozofie contra știință
G. GHIȘOIU	Zori bune (poezie)
S. CUNESCU	Sportul în programul străjeresc
D. PILLAT	Cronica literară
I. CERNOVODEANU	Cronica plastică
T. MITACHE	Cronica muzicală
SERGIU C.	Cronica științifică
	Cronica matematică — Informații

ACEST NUMĂR A FOST SCOS SUB SUPRAVEGHEREA DOMNULUI
PROFESOR V. V. HANEȘ, de către V. Cunescu și C. Șebulescu

„VLĂSTARUL”

REVISTA LICEULUI „SPIRU HARET”

DIRECTOR: PROFESOR V. V. HANEȘ

● COMITETUL DE ELEVI:

BĂDULESCU O., CERNOVODEANU I., IONESCU I.,
MANOLE D., MINDEN-CAPUȚINEANU G., NICULESCU D.
PRETORIAN R., STÂNCULESCU M., TĂTĂRESCU M.

CUNESCU V., GRIGORIU, ȘEIBULESCU C.

BELCIUGĂȚEANU C., MIȘU AL.

● REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

LICEUL „SPIRU HARET”

STRADA ITALIANĂ Nr. 31, BUCUREȘTI

ABONAMENTE:

UN AN 40 LEI // COSTUL ACESTUI NUMĂR 8 LEI

Vlăstarul

Revista liceului Spiu Haret

ANUL XV

Nr. 6

MARTIE 1939

A murit Patriarhul...

Departate de noi, pe țărmul însořit al Mediteranei și sub seninătatea nemărginită a cerului blând, s'a stins Miron, întâiul Patriarh al Ro-

mâniei. După atâta luptă și sbucium pentru binele bisericii și al patriei sale, Domnul l-a chemat la El, într-o odihna veșnică.

Miron Cristea s'a născut în anul 1868 la Toplița română, dintr'o familie de țărani. O-

bârșia sa, de care a fost întotdeauna mândru, nu l-a împiedicat să urce treptele cele mai înalte. Era al patrulea fiu din cei opt ai țăranului Gheorghe Cristea. Părinții săi l-au dat la școala comunală, apoi l-au trimis la liceul românesc din Năsăud, unde și-a luat balaureatul.

Chemarea sa de luminător spiritual al poporului îl atrage și astfel intră în seminarul teologic al Mitropoliei din Sibiu. După luarea licenței în teologie, se înscrie la facultatea de litere și filozofie dela universitatea din Budapesta, fiind îndemnat de Mitropolitul Sibiului, Miron Romanul, care îl cunoștea ca pe un element de valoare.

Devenind membru în comitetul de conducere al societății „Petru Maior“, el duce o luptă fără cruțare contra șoviniștilor maghiari.

După ce ia doctoratul în filologia modernă la universitatea din Budapesta, se întoarce la Sibiu, unde este numit secretar al consistoriului. Intrând în cinul călugăresc ia numele îndrumătorului său, adică Miron. În anul 1909 este ales episcop al Caransebeșului, iar după unirea cea mare, Mitropolit primat al României.

În anul 1925, Biserica ortodoxă română devenind Patriarhie, este ridicat la rangul de Patriarh.

În toată viața sa, Miron Cristea a luptat căci în Ardeal a susținut cu tărie cauza Românilor, iar după ce marele vis s'a desăvârșit, el a continuat lupta pentru unificarea sufletească a fiilor de același sânge. Din fața sa blândă și cuvioasă, însă hotărâtă, se vede voința ce l-a călăuzit în ultimul timp, când s'a străduit să ducă România pe drumul cel drept și sfânt.

A murit, dar noi nu-l vom uita niciodată, și numele său nu va rămânea numai în inimile alor săi, ci va sta scris în istoria bisericii și neamului românesc.

MIHAI ANDREESCU

2 • vIastarul

Despre poezia Văcăreștilor și a lui Conachi *)

În viața noastră școlărească s'a ivit anul acesta ceva nou. Încă de mult simțeam vibrându-ne în suflute un avânt tot mai puternic, dătător de speranțe ca'n basme, un avânt infiripând zi cu zi un crez neclintit. Și'n imn de strigăte de „sănătate” ne închinaram toți străjeriei, care, pentru noi, însemna o adevărată renaștere. Pe măsură ce se răspândea, străjeria căpăta o misiune tot mai măreață, pentru îndeplinirea căreia era însă nevoie de cel puțin o zi întreagă pe săptămână. Și astfel anul acesta ziua de Joi, care până acum nu se deosebea întru nimic de tovarășele ei de lucru, a devenit pentru noi ceva neasemuit: prilejul de a ajunge mai puternici, mai luminați, mai buni și mai veseli, prilejul de a înălța tot mai răsunătoare imnuri de sănătate.

Într'o astfel de sărbătoare de Joi a hotărât iubitul nostru domn profesor diriginte *Vasile Haneș* organizarea unei șezători în care străjeria să vadă cum o mână de credincioși ai ei se străduiește să cinstească amintirea acelor care au fost primii poeți culti ai neamului românesc.

În a doua jumătate a veacului al XVIII-lea s'au exercitat, după cum știm tot dela iubitul nostru domn profesor diriginte, trei influențe literare asupra boierilor noștri:

Prima influență este cea franceză, fie directă prin Francezii refugiați după marea revoluție și care trăiau la noi în țară ca funcționari în cancelariile diplomatice și ca preceptori ai fiilor boierilor noștri, fie indirectă prin intermediul Rușilor. Influența franceză, îngăduind boierilor noștri cunoașterea unei literaturi superioare, le-a lărgit orizonturile culturale și le-a dezvoltat simțul frumosului.

A doua influență este cea ne-ogreacă. Boierii noștri, din cauza stăpânirii fanariote, au cunoscut destul de bine scrierile grecești ale timpului.

Dintre cele mai răspândite erau poeziile lui *Anastasia Christopulos*, care, imitând pe vechiul poet grec *Anacreon*, avea ca principală temă eroticismul.

În sfârșit, a treia influență este cea populară. Deoarece boierii noștri disprețuiau pe acea vreme poporul, ei nu i-au cunoscut direct durerile și bucuriile. Lăutarii care cântau însă la mesele boierești, ascultau cântecele poporului, pentru a-și îmbogăți repertoriul. Ei le modificau după propria lor inspirație, iar bo-

ierii, ascultându-le, le găseau frumoase și le învățau pe de rost.

Iată momentul în care boierii noștri, compun primele lor poezii originale, marcând începutul poeziei culte românești. Spunem aceasta, deoarece, deși se mai scriseseră versuri în literatura noastră de către un *Varlaam*, *Dosofteiu* și *Miron Costin*, încercările lor nu se ridicaseră până la frumusețea unor opere poetice. Pe de altă parte, ne explicăm acum de ce în primele noastre poezii culte întâlnim atâta putere de gândire și nobleță (influența franceză) atât de frecventă cântare și dragostei (influența neogreacă) atâta sprinteneală în versificație (influența populară). Primul poet cult, *Ienăchiță Văcărescu*, prezintă toate aceste caracteristici în acea lirică „*Amărită turturea*” pe care ne-o va recita colegul *Andreescu* (se recită poezia).

Sinceritatea sentimentului ce se desprinde din această poezie este într'adevăr admirabilă și, dacă ne gândim că stângăcia relativă a exprimării este inerentă oricărei epoci de început, putem socoti „*Amărită turturea*” drept una dintre cele mai frumoase bucăți lirice din literatura noastră.

O altă poezie a lui *Ienăchiță Văcărescu*, în care se vedește mai mult influența lăutarilor este „*Spune, inimoasă, spune*” pe care ne-o va recita colegul *Blanc* (se recită poezia).

Dar pentru ca să ne dăm seama de toată gingășia acestui poet, colegul *Cunescu* ne va recita acea minunată alcătuire de șase versuri intitulată „*Intr'o grădină*” (se recită poezia).

Acum, când cunoaștem în trăsături generale opera poetică a lui *Ienăchiță Văcărescu*, să ascultăm cu ce simțăminte înalte își întreacă acel boier privirile către urmașii săi în „*Testamentul literar*” (se recită poezia de către *Andreescu*).

Murise primul poet cult. Dar fii săi, *Alecu* și *Nicolae*, au prețuit moștenirea părintească și au continuat amândoi opera începută de tatăl lor. Și tot astfel *Iancu Văcărescu*, fiul lui *Alecu*, înzestrat cu mai mare dar poetic decât tatăl său, ne-a lăsat bucăți care nu vor pieri. Printre ele mai cunoscută este lungă lucrare „*Primăvara amorului*” din care colegul *Mișu* ne va recita strofele cele mai caracteristice prin puterea descriptivă și lirismul lor (se recită acele strofe).

*) Disertație ținută la șezătoarea clasică a VI-a în cadrul străjeriei.

Dar la Iancu Văcărescu întâlnim și meditația, într-o formă surprinzător de înaintată. Iată ce cugetări adânci găsim exprimate în poezia „Ceasornicul îndreptat” pe care ne-o va recita colegul *Mărculescu*. (se recită poezia).

„Creșterea limbii strămoșești
Și-a patriei cinstire“.

Iată ce l-a însuflețit mai mult ca oricând pe acest fiu al Văcăreștilor, când a scris uimitoarele versuri „La Pravila Țării” pentru domnitorul fanariot Caragea. Cele două strofe pe care ni le va recita colegul *Petrini* reprezintă esența acestei poezii de cel mai înalt patriotism. (se recită cele două strofe).

Am cuprins deci cu privirea nobila familie munteană a Văcăreștilor, care a dat viață poeziei noastre culte. Să ne întoarcem acum ochii spre un poet moldovean, contemporan cu Văcăreștii, a cărui creație a fost produsul unor influențe identice cu cele din Muntenia. Acest poet este Costachi Conachi. La el exprimarea sentimentului de dragoste este neobicit de puternică, după cum ne vom convinge din poezia „Slănicul” pe care ne-o va recita colegul

Moscovici (se recită poezia). Alteori însă, tonul elegiac este cel care predomină. Colegul *Grozdea* ne va recita astfel poezia „Săracelor tinerețe” (se recită poezia).

Ca și Iancu Văcărescu, Costachi Conachi are însă și serioase înclinații pentru meditație. Iată ca exemplu poezia „Omule, slabă ființă” (recitată de mine).

Văcăreștii și Conachi n’au reușit poate să-și toarne simțămintele lor atât de delicate într-o formă desăvârșită. Dar tocmai prin faptul că poezii care au urmat după ei au realizat și perfecția formei datorită tot primilor poeți culți, recunoștința noastră este nemărginită.

Prin admirația față de Văcărești și Conachi, să păstrăm și noi, ca străjeri ai comorilor neamului nostru, amintirea lor neștearsă; iar cu acest prilej, să mulțumim iubitelui nostru domn profesor diriginte Vasile Haneș, care ne-a ajutat să înțelegm o generație de poeți și să mai facem un pas în desăvârșirea educației noastre străjerești.

CORNELIU BELCIUGĂȚEANU

Datoria

Datoria nu este numai un sentiment. Datoria este și un principiu, un cult, care pătrunde adânc ființa noastră spirituală, manifestându-se în purtarea și în conștiința noastră.

Datoria este formarea ce ne-o dau legile divine, sociale și morale, pe care trebuie să o îndeplinim cu puternică și statornică voință.

Datoria este o înșiruire nesfârșită de obligațiuni ce ne sunt puse în sarcină pe tot cursul vieții noastre. Datoria de a iubi Patria și Regele, a respecta și îngriji părinții; de a îngriji, crește și instrui, sănătos și moral, copiii; de a stima și ocroti soțul ori soția, de a ne purta cinstit și bine cu prietenii care ne arată stimă; de a păstra recunoștința celor ce ne-au ajutat sau ocrotit; de a ne îndeplini sarcinile către țară și autorități; de a nu uita pe acei care au luptat pentru țară și cei ce au cinstit neamul. Într’un cuvânt, dați fiecăruia ceea ce sunteți obligați să-i dați, cum a spus Apostolul Pavel.

Omule însuflețit de cultul datoriei face toate sacrificiile pentru a o îndeplini, chiar și cu prețul vieții sale.

Tărăgăneala, nehotărârile, amânarea (stăpâna noastră cea de toate zilele), sunt boale

ale caracterului, sunt piedici generale pentru îndeplinirea datoriei. Voința șubredă, neotețită prin disciplină, rămâne nepăsătoare ori neînțelegătoare; bărbăția și vrednicia rămân neputincioase, caracterul cade sub stăpânirea pasiunilor. Omul ajunge robul lenei, ticăloșiei și lașității.

Când însă ni s’a făcut o educațiune stăruitoare, sau dacă noi înși-ne ne-am supus la disciplina îndestul de pregătită ca să poată merge în acelaș pas cu legile onoarei, demnității și conștiinței, rezistăm impulsurilor urăcioase sau sterpe.

Nu se pot săvârși fapte de seamă, fără o voință bine educată.

Ca să fim stăpâni pe noi înși-ne și pe faptele noastre, totul atărnă de noi, de disciplina ce isbutim să ne-o impunem.

Noi înși-ne ne făurim oameni onești, vrednici, buni, cumpătați, cuviincioși, ori robi ai vicilor și leneși.

Isbutim să fim nu numai mulțumiți dar și fericiți, dacă ne călăuzim în viață cu omenie multă, cu bunătate, cu stăpânire de noi chiar și dacă avem grija să ne făurim un cămin curat, simplu, ferit de mincinoși și de înșelători.

Primăvară banală

Cer mai albastru, mai limpede, mai pur, boltit deasupra oraşului cenuşiu; joc sprinten de lumini şi umbre fugărindu-se naiv peste zidurile caselor, peste străzi; o înviore, o trezire şi parcă o uşoară oboseală în suflet, toate aduse de noua primăvară a timpului vechi.

*

În larma unei recreaţii m'am oprit lângă un băieţel, care recitând cu glas tare, se trudea mereu să memorizeze ultima strofă dintr'un pastel de Alecsandri, ce îl avea de învăţat pentru ora următoare :

*„Ah! iată primăvara cu sânu-i de verdeaţă!
„In lume-i veselie, amor, sperare, viaţă,
„Şi cerul şi pământul preschimbă sărutări
„Prin raze aurite şi vesele cântări!“*

dar ochii săi fugeau neconţinut depe primăvara factice din manualul anost spre viaţa primăvărată din jurul lui. Aceasta a fost mai tare. A vârat cu ciudă „Cartea de Română“ în buzunarul uniforme, şi s'a avântat şi el în joaca sburdalnică al unui grup de colegi, frondând nepăsători lecţiile, transformaţi momentan în ulii şi porumbei.

*

Zilele trecute am auzit din nou ridicându-se dintr'un colţ de stradă, melodia târăgănată a unei flaşnete. Se vede că începutul călduţ al primăverii le scosese iar, din cine ştie ce colţuri de mizerie, făcându-le să apară ca melci după ploaie.

Nu ştiu nici eu de ce, dar cu toată banalitatea sa, cântecul învechit şi monoton al flaşnetelor m'a impresionat totdeauna puţin. Îţi lasă un fel de senzaţie ciudată, de nostalgie nelămurită, de melancolie vagă.

I-am dat 2 lei omului bărbos şi sărăcăcios îmbrăcat, care învârtea manivela flaşnete. Un papagal verde şi umil, drept mulţumire, a prins în pliscul său încovoiat un bilet al norocului, şi mi l-a întins. Dar nu l-am luat şi am plecat mai departe.

Papagalul cuminte, a repus bileţelul roz în cutia sorţii şi a norocului, şi a privit apoi din nou, cu nedumerire, perindarea oamenilor depe stradă — în timp ce flaşneta îşi reîncepe aria valsului vechi şi bătrân, sunând parcă şi mai nostalgic în primăvara aceasta nouă şi tânără.

*

Intr'o după amiază primăvara m'a chemat imperios afară. Am hoinărit pe străzi fără nici

un ţel. În jur pulsa monotonă şi abrutizantă viaţa cea de toate zilele a oraşului.

La un moment dat, la o răspântie de străzi a trecut domol o înmormântare, fugară simfonie de negru, contrastând dureror în luminozitatea proaspătă şi voioasă a dupămesii de început de primăvară.

Câţiva trecători s'au oprit o clipă, ca şi mine, apoi şi-au urmat indiferenţi drumurile. Nu fusese decât un simplu fapt divers: murise încă un frate necunoscut, se împlinise încă un destin

necunoscut, se împărtaşise acum încă un om, din necunoscutul înfricoşător de dincolo de viaţă.

Dar parcă este şi mai trist să mori tocmai într'un început de primăvară.

*

Cer mai albastru, mai limpede, mai pur, boltit deasupra oraşului cenuşiu; joc sprinten de lumini şi umbre fugărindu-se naiv peste zidurile caselor, peste străzi; o înviore, o trezire, şi parcă o uşoară oboseală în suflet, toate aduse de noua primăvară a timpului vechiu.

Dece am devenit sportivi?

Indrăgostită de o viață exterioară arzătoare, explosivă, noua generație a crescut. Copiii, cari de îndată ce mădularele li s'au deslegat au alergat la joc, întocmai ca bobocii la pârâu, au devenit bărbați cu mușchi sprinteni și plămâni largi. O epocă se definește prin preferințele ei: ori, numele pe cari mulțimea le repetă azi, figurile pe cari toată lumea le cunoaște și le aclamă sunt cele ale aviatorilor, cicliștilor, și înnotătorilor, ale așilor rachetei și patinei. Orășenii se îndreaptă în masse spre periferii pentru a vedea cum pulberea olimpică se ridică sub năvala echipelor.

Dealtminteri, pasiunea mișcării este atât de mare, încât azi valoarea pare a se măsura prin mișcare, încât lucrurile și ființele nu mai interesează decât în măsura în care ele mișcă. Apariția dancingului și a cinematografului este semnificativă, la fel cu renașterea romanului de aventuri, care cu încetul se îndrumă spre romanul sportiv. Și mai semnificativă este, în domeniul artelor, apariția neașteptată a mijloacelor de expresiune stranii, prin care artiștii încearcă să facă să vibreze figurile, în piatră, sau să le comunice o putere misterioasă și nestatornică, pe pânză.

Omenirea a ajuns într-o eră a sportului. Și gustul mișcării și al jocului a pătruns atât de adânc în moravuri, încât trebuie făcut un efort pentru a ne aminti că n'a fost totdeauna la fel. Totuși nu e nevoie să ne întoarcem decât cu o jumătate de veac pentru a regăsi epoca în care cuvântul *sport*, aproape complet ignorat pe Continent, nu căpătase nici în Anglia, țara sa de origină, înțelesul și însemnătatea care i se acordă astăzi. Până atunci, pentru imensa majoritate a oamenilor, mușchiul era un instrument de muncă productivă. Exercițiul fizic, încă nerecunoscut de pedagogie, nu apărea mulțimii decât sub înfățișarea plicticoasă a unei obligații militare sau, câteodată, ca o cerință igienică. Desigur că exista o elită care-l practica cu acea plăcere pe care o înceară energiile când cheltuiesc forță, chiar în activitatea artificială a gimnaziului. Dar sport nu este nici gimnastică, nici muncă: este joc. Și trecuți de adolescență, oamenii de atunci se considerau prea mari pentru a se mai juca.

Mușchiul nu era la modă. Eroul de roman nu era deloc atlet; cu atât mai puțin eroina. Sănătatea nu părea prea interesantă. O anumită poezie era atribuită langoarei și fragilității, această boală a tinerelor fete crescute în umbră. Așa fiind lucrurile, amintirea unor mo-

ravuri atât de deosebite de cele actuale face să apară uimitoarea bruschețe a revoluției care s'a îndeplinit.

Nu putem explica acest subit entuziasm prin spiritul de imitație și snobism, căci el dănucește și crește pe zi ce trece. Moda, când nu e un capriciu trecător, este un fenomen social ale cărui cauze sunt adânci. Se poate invoca excitația produsă de noutate, de caracterul deosebit de atrăgător al unui joc? Dar bicicleta era inventată de 10 ani și nu părea a fi decât o jucărie la îndemâna câtorva îndrăzneți când în 1890 s'a desvăluit importanța ei. Pasiunea pedalei nu întârzie să apară sub forma unei fericite nebunii colective.

Francezii lăsaseră uitării vechiul „jeu de paume”, pe care Englezii îl redescoperiră și-l adaptară gustului lor. Și de câte frumuseți noi nu părea el împodobit, când sub numele de tennis, traversă Canalul în preajma anului 1892? La fel și vâsla era veche de când lumea; și deodată, cam prin aceeași ani, s'a prins plăcerea de a vâsli. Și tot așa se fugea, se sărea, oamenii regăseau mingea copilăriei, toate pentru plăcerea mișcării și pentru măsurarea puterii și a istețimii. Desigur că epoca noastră a desvoltat considerabil instrumentația sportivă, a creat feluri noi de joc și le-a întinerit pe cele vechi; aceasta, însă, este mai mult un efect decât o cauză. Imaginația nu creiază gustul ci este la serviciul său. Iar mulțimea sporturilor la fel de căutate este dovada unei dispozițiuni de a le căuta mai puțin pentru farmecele particulare ale fiecăruia dintre ele, cât pentru ceea ce au toate în comun: manifestări de energie.

Deasemenea, n'au fost nici comandamentele igienei cele cari au fost capabile să schimbe obiceiurile. În 1890, igiena mai era încă o știință în fașe; vocea slabă a higienistului nu se putea face auzită mulțimii. Trebuie desigur adăugat că desvoltarea doctrinei igienice a mers mână în mână cu cea a sporturilor și că, într'un anumit sens, ele s'au creat una prin alta. Experiența sportivă furniză savantului material de observație, iar savantul descoperi și proclamă binefacerile sportului. Dar obligația de a juca nu poate fi decretată. Autoritatea științifică nu este recunoscută decât cu condițiunea de a fi de acord cu puterile adânci și misterioase ale instinctului. Putem spune că revoluția mușchiului s'a înfăptuit din nevoie, și că ea a fost

6 • vIastarul

expresia unei cerințe organice : nevoia sportului.

Dacă unele popoare ne-au luat-o înainte în acest domeniu, după cum ne anticipaseră și în revoluțiile lor politice, aceasta se datorește faptului că felul lor de traiu, regimul lor alimentar, au făcut această nevoie mai imperioasă și mai arzătoare. Intr'adevăr, tipul actual al Englezului, sportiv, nervos și suplu ca un cal de rasă, n'a avut încă răgaz să ne facă să uităm pe acel John Bull, pe care caricatura sec. XIX-lea îl vulgarizase, și nici silueta de impunătoare masivitate a lui Mr. Pickwick.

Istoria ar putea să ne lămurească prin exemple clasice asupra condițiilor de apariție ale unei asemenea cerințe sportive. Ne-am convinge f. ușor că sporturile sunt inventate automat de popoarele amenințate de declin pentru a înlocui astfel o activitate naturală pe care civilizația a nimicit-o, făcând existența prea ușoară. Grecii, cari ne sunt înfățișați totdeauna ca maeștrii educației fizice și ai jocului în aer liber, n'au fost așa la începuturile lor sau epocile lor eroice. Însă de îndată ce cetățenii au trecut toată munca asupra sclavilor, au devenit așa cum îi cunoaștem.

Și tot astfel, ca remediu împotriva opulenței sale excesive, a dat Roma imperială cea extraordinară dezvoltare divertismentelor atletice.

In concluzie :

Inactivitatea cetățenilor amenința sănătatea rasei. Pentru a se feri de dezechilibrul produs de lipsa de lucru, s'a ales, din instinct, jocul. Sănătatea ființei vii este conuna unei lupte ; când nu i se dă întrebuințare, mușchiul se atrofiază. Legea muncii este poate o lege aspră, dar e, în schimb, o lege naturală, de care nu ne putem dispensa fără a fi păgubiți. Pe vremea când omul vâna pentru a se hrăni, când dușmănia și lupta erau preocuparea sa zilnică, când avea nevoie de brațe pentru a ucide dușmanul sau a-și purta povara și de picioare pentru a urmări sau a scăpa, pe atunci el era sănătos și puternic. Dar a venit civilizația și a îndulcit dușmăniile, a ușurat goana după hrană, a pus la îndemână unelte cari ușurează efortul și a construit mașini, cari îl înlocuiesc în întregime. Atunci, lipsa de muncă utilitară a făcut necesară, prin compensație, o luptă artificială și chiar plăcută, împotriva îmbătrânirii. Un plug strălucește ca argintul dacă ele ară zilnic ; e mâncat de rugină când plugul nu lucrează. Dacă plugarul nu mai are pământ de arat și totuși vrea să-și păstreze plugul, tre-

buie să-l lustruiască. Desigur că a lustrui un plug ar fi muncă de prisos ; s'ar zice un fel de joc. Dar dacă comparația mea e adevărată mi se pare că ea evocă exact mușchii cari se joacă fără a produce nicio muncă, pur și simplu pentru a se întreține.

Adevărata cauză a nevoii sportive, care de vreo 40 de ani ne-a schimbat cu desăvârșire moravurile, era faptul că omenirii îi mergea prea bine. Cred că greutatea momentului nu vă vor face să citiți aceste rânduri cu un surâs de ironică amărăciune. Aceste greutăți nu pot ascunde un adevăr de necontestat : un secol de dezvoltare industrială intensă a rupt echilibrul vital al animalului uman : randamentul în energie musculară este mai mic decât rația alimentară. Față de strămoșul său din 1840, omul secolului nostru este suprahrănit și totdeauna cheltuiește mai puțină energie în muncă decât predecesorul său. Imbogățirea, cu care ne măgulim, ne aduce după ea bătrânețea. Dacă azi începem să simțim prețul musculaturii noastre, aceasta se datorește faptului că începem să ne temem de slăbiciunile ei. Ne îndreptăm și putem spune că aproape am ajuns acea vreme în care brațul omului nu mai mânuiește unelta, în care mușchiul de oțel a luat, mai mult sau mai puțin, locul mușchiului omenesc. Intr'un fel sau într'altul, omul își părăsește forțele : el nu mai este decât stăpânul enervat al mașinei, acest sclav uriaș. Fără îndoială, mașina i se supune orbește, ca și spiritul lămpii lui Aladin, și îi clădește fel și fel de minunății. Dar nu se cuvine ca aceste minunății să-l împiedice să observe sfârșitul logic al acestei slăbiciuni progresive. Omul este echilibru : vîlguirea corpului se va termina prin adorirea spiritului.

Se pare că, din fericire, se îndeplinește un fel de îndreptare automată și că gustul sporturilor apare în epocile de declin ca o reacțiune necesară, ca o voință organică de reînținerire a raselor. Cu cât vom merge mai departe cu atât efortul util se va micșora — aceasta este fatalitatea și prețul progresului. Dar cu cât vom ajunge mai departe, cu atât ne vom aprinde mai mult după efortul care care compensează luxul, după jocurile arzătoare ale luptei și ale primejdiei care reînviază sângele lumii vechi, cari fac piepturile atleților să se ciocnească în stadioane.

Și dacă pământul cucerit devine prea strâmt, se vor naște noi Icari, pentru cucerirea cerurilor.

Primăvara amintirilor

Pământul desgolit a prins să miroasă reavăn și bucuria primăvăratică ce a cuprins firea, a început să dea svon din clopoței lăcrămioarelor răsărite așa deodată la margine de iaz. Câmpurile negre ascultă nerăbdătoare, ciudatele chemări aduse de pe pustii țărături pontice de vântul din larguri. Și iarăși pornirea neînțeleasă de a pleca spre alte zări, îți umple sufletul de aceeași dureroasă neliniște.

Privești afară pe fereastră și vezi cum soarele revarsă valuri de lumină și vântul sprintar aleargă nebunatic, hârjonindu-se cu norii. Poate că tot într-o astfel de zi cu văzduhurile scaldate în puhoiu de lumină, a pornit spre necunoscut genovezul inflăcărat Columb. Și împins de aceeași turburătoare chemare, iscusitul cavaler al Tristei-Figuri, și-a îmbrăcat armura, a încălecat și a pornit neînfricat spre aventură. Amândoi întruchipează pornirea sufletească cea mai bogată și poate că numai pe hidalgoul de la Mancha, îl vedem — așa cum ne-a fost zugrăvit — cu o umbră de malițiozitate în plus...

E o zi frumoasă. Îți aduci aminte cum odată cu Nils Holgerson, a plecat și copilul svăpăiat din tine, cu găștele sălbatece, prin nordice meleaguri hiperboreene, spre țara basmelor. Și basmul scandinav de atunci, a deșteptat avântul din tine, gând luminos ce nu se va întuneca niciodată.

Simți cum te năpădesc acum, răslețe, amintirile copilăriei tale. Vezi aievea, ieșită din cine știe ce ungher al amintirii, ziua în care copilul palid, după ce a fost bolnav o săptămână, a eșit afară în soare cu pisica și cu cartea de poze în brațe. Și plimbarea pe alele însoțite, cu bona de mână, privind grav degetul cel mare, de care se legăna balonul roșu de gumă. Un crâmpei de amintire veche, deșteptată așa dintr'odată de un gând șagalnic încât uriașul care ești azi, se înduioșează văzându-se cât de mic era atunci... Din cadrul, bunica a ridicat ochii de deasupra dantelei și te privește îngăduitoare...

Afară raze de soare se îngână blând cu verde de crengi. De sigur că numai strălucirea unui astfel de soare, a făcut să ia ființă, acolo pe pământul antic al Eladei, în decor sacerdotal de temple albe, mitologice nimfe și driade. Poemul păgân al lui Hyalis din Samain, are farmec numai prin plasticul luminii ce năvălește din toate părțile...

Tot într-o astfel de primăvară, cu cerul limpede și svonuri grave în aer, chipul blând al

lui Crist s'a aplecat luminos de pe cruce grăind slovele de lumină ale milei ce nu cunoaște margini. Pământul nesățios a vibrat în spasm, cerurile au rămas deșarte...

Să ne îndreptăm timizi privirea în larguri, încercând să înțelegem. În goana nepăsătoare a timpului, momentul exuberant al primăverii, pulsează involt ca o imagine grațioasă în jocul amintirilor...

EMIL IVĂNESCU

Cuza-Vodă

de Vasile Alecsandri

(Poezie săpată pe marmora ce acopere mormântul lui Cuza-Vodă, în biserica dela Ruginoasa).

*Văzutu-Te-am în pace suind scara mării,
Și'n pace luând calea augustă a nemuririi,
O, scump amic, Domn mare, O! nume cu
splendoare.*

Sădit pe miriade de libere ogoare!

*O clipă apărut-ai în plaiul veșniciei,
Și veșnice mari fapte lăsat-ai României.
Nălțând din părăsire antică-i demnitate,
Prin magica unire și sacra libertate.*

*Ca norul plin de mană ce trece și revarsă,
O ploaie roditoare pe brazda casei arsă,
Și stând apoi de-o parte, în urma lui privește,
Cum brazda se deschide și câmpul înflorește.*

*Așa și Tu din ceruri ai dulcea mângâiere
Să vezi a trece toate, frumoasă Re'nvier.
Tu ce-ai stârpit — cu scepstrul, unelta de robire,
Din suflete și câmpuri, sămânța de șerbire.*

*Acum Te odihnește gustând eterna pace,
In taina maestoasă a morții care tace!
Lăsând o lume'ntreagă la Tine să gândească,
Ș'a Ta legendă, Cuza! — cu fală s'o rostească...*

*sunt nume destinate, ca numele Tău mare,
Să stee neclintite pe-a timpului hotare,
In veci să răspândească o falnică lumină,
Pe secolii ce'n umbră, trecând, Ți se închină!*

Nucul

Oridecâteori trecea pragul porții pentru a intra în conac, Grig avea impresia că pășește într'o lume nouă, ca'n basme, cu feți frumoși și zâne.

Când intra în curte, se rezima de bradul cel înalt din stânga porții și privea straturile cu flori și șerpuirile lor printre pomi.

În ziua aceea cum păși în curte o sbughi hoțește spre stânga și nu se opri din fugă, decât sub nucul cel mare din fundul grădinii.

Aci așteptă. Nerăbdarea lui creștea că nu vedea aici un căpșor bălai apărând din tufele de liliaci.

Dacă o ceartă pe Mihaela din cauza lui? Știa el pe boierul Ducu, când țipă odată, încremenesc și apele.

— Uf, bine c'am ajuns. Înțepenita aia de Frida numai după mine se ținea.

Grig sări deodată în picioare,

Nici n'o auzise pe Mihaela venind

Se roși tot.

— Bună ziua, domnișoară.

— Bună ziua, Grig. Mi-ai adus corcodușele?

— Da, le-am cules chiar înainte de a veni aci și scoase din sân un săculeț plin.

Mihaela îl desfăcu încet și-și odihnea privirea admirându-le.

— Dece nu mi-o fi dând voie tata să mănânc corcodușe?

Frida zice că te îmbolnăvesc de friguri. E adevărat, Grig?

— Mie nu-mi zice tata nimic dacă mănânc și de îmbolnăvit nu m'am îmbolnăvit.

— Vezi, așa trebuie să fie, corcodușele nu fac nici un rău și în dinții Mihaelei trosni prima corcodușe. Sâmburii țâșneau dintre buzele ei strâns lipite, unii mai departe, alții mai aproape.

— Hai, Grig, să vedem, care aruncă sâmburii mai departe. Ia și tu o corcodușe.

Mihaela râdea. Și acuma ieșise învingătoare.

Grig nu era supărat, dimpotrivă, mulțumirea cea mai mare se sălășluia într'însul când o putea bucura pe Mihaela cu ceva.

Câteva clipe tăcură amândoi.

Rezemată de nuc, ea îl privea, făcându-și de lucru cu o crenguță, pe care o avea în mână. Rosti încet:

— Știi că mâine plec la oraș, Grig?

— Mâine?! El țipase aproape.

— Da, tata zice că vacanța se sfârșește și trebuie să mergem să mă înscrie la liceu. Tu rămâi aci?

— Nu știu. Dacă o avea tata bani, mă trimete și pe mine, dar zice că mai târziu.

— La revedere Grig. Tata mi-a promis că de Crăciun mă aduce iar aci. Atunci o să ne jucăm cu sania. Nu e așa? Mihaela zâmbea; se căzni să surădă și el.

— Da, da...

*

În fața listelor care anunțau rezultatul examenelor era mare îmbulzeală.

Grig privea acest furnicar. Opt ani petrecuți în această școală îl făcuseră aproape să uite de toți ai lui. Acum când părinții veneau să-și ia copiii în vacanță, dorul de acasă îl muncea amarnic. În mintea lui se amestecau amintiri asupra cărora îi era frică să se oprească cu gândul, măcar că erau îndepărtate. ...un nuc, un săculeț cu corcodușe...

Inima îi bătea năvalnic când își aminti de numele ei: Mihaela.

N'o mai văzuse de mult. Aflase că este în

Scrisoare...

*Am prins gândurile mele
În stele.*

Am adunat vis

Și-am scris

Poveste.

Și fiindcă era departe

Trimis-am carte

Cu a gândului solie

Ție.

Dee Domnul noroc să-mi poarte!

Povestea mea — ca niciuna —

E-adevărată.

A scris-o luna

Odată.

Cu pana 'nmuiată

În lumină.

Ți-ași trimite-o în zori

Dar e lungă.

Ar fi vrafuri întregi de scrisori...

Să le citești,

Poate, clipele-ți toate

Ți-ouă spune numai, de poveste,

Că este

Scrisă pentru tine.

Cu bine!

L. AUG.

străinătate, dar trebuia să vină, da, trebuia, dar de ce era așa sigur c'o să vină, nici el nu știa.

*

Se dădu jos la aceeași gară, unde acum opt ani se urcase în tren un băiețandru timid ținând în mână o legătură cu de-ale mâncării. Se uita la fiecare lucru și căuta să-și amintească cum era când plecase el.

Nimic schimbat. Aceiași salcie pe malul apei care curge lângă gară, același pod șubred peste ea.

Figurile oamenilor îi erau însă oarecum necunoscute.

De pe pod putu vedea casa părintească micuță, acoperită cu stuf așa cum o știa el. Privirile îi alunecară peste întreg satul pentru a se opri pe culmea dealului, unde dintre pomi nu se vedea decât un acoperiș lucind în soare : conacul.

O mai fi oare nukul acela în fundul grădinii ? Dacă l-or fi tăiat ?

Auza par'că loviturile toporului în coaja lui. Crengile tremurau ca mlădiate de un vânt...

Făcu un gest să oprească pe nevăzutul tăietor și se împiedică de o piatră, gândurile se întoarseră imediat la realitate și cu pași domoli porni spre casă.

În drum întâlni multă lume.

Privirile se opreau asupra lui cercetătoare. Crâmpie de discuții ajungeau până la urechile sale.

„...Învățător... noul învățător...”

Zămbi fără voie, da, era învățător, dar nu aci...

Ce bine ar fi să fie dascăl în satul lui. Ar fi aproape... Nu îndrăzni să se gândească mai departe.

*

Grig avu multe de povestit tatălui său. Când vorbea, se uita el și văzu că părul abea încăruntit la plecarea lui era acum de nea.

Se simți aproape vinovat că a putut lăsa pe acest om să îndure lipsuri pentru a-l ține pe el în școală.

Într'un avânt de recunoștință se aplecă și sărută mâna bătrânului. Pe ea rămaseră două picături de lacrimi.

— Ce-i Grig, plângi ?

— A, nimic, tată. Bucuria că m'am întors.

— Dragul tatei.

Avea nevoie de aer. Înăuntru simțea că se înăbușe.

Rezemat de stâlpul prispei, urmărea cu o-

chii fâșile de nori care acopereau rând pe rând luna.

Era liniște. O liniște atât de adâncă încât îl enerva.

Dădu buzna în casă și întrebă pe tată-său :

— Nu știi, tată, boierul Ducu o fi tăiat nukul din fundul grădinii ?

— Știu eu, dragul tatei ? Dar ce-ai tu cu nukul ?

— Nimica, ia am întreat și eu așa într'o doară și trase după el ușa odăii.

*

A doua zi era Duminică.

Clopotele bisericii se îngânau unul pe altul și dangătul lor se pierdea spre pădure. Grig sta nehotărît în fața casei. Ar fi vrut să se ducă prin sat, dar se simțea împiedicat de ceva. Nu mai venise de atâta timp și oridecâteori ieșea pe uliță, lumea se uita așa curioasă la el încât fără voie pleca ochii în jos... Clopotele sunau înainte și își aminti că odinioară citise o carte în care un om fusese împiedicat dela o faptă urâtă, auzind sunetul sfânt al clopotelor din noaptea învierii.

S'au vestejit...

*S'au vestejit și buruieni și flori
Și uscăciunea lor s'a risipit deodată.
De-aramă veche-au fost culori
Zi vânt a spulberat petale de-altădată.*

*Vârtej de vânt în slăvi le-a ridicat
Le-a'nfășurat în vâlul frământării mute
Și'n vuet stins vârtejul le-a purtat
Pe cerul unor țări pustii, necunoscute.*

*Acolo'n tronul ei, în colb săpat,
Din veci uitarea stăpânește-o lume;
În păru-i despletit și încurcat
Se-ascund fugind din timp uitate nume.*

*Sub pânză de păianjen, albă,
Uitarea se îmbracă negru în unghere
Din veștede petale-și face salbă...
Fosnind la gâtul ei o-adoarme în tăcere.*

*S'au vestejit și buruieni și flori
Și depe câmpul adormit de mult sub stele,
S'au dus lipsite de culori,
Purtând departe'n zare gândurile mele.*

MIRCEA STĂNCULESCU

10 • Vlastarul

...In numele tatălui și-al fiului...

Grig își făcu cu evlavie cruce.

Își plimbă încet privirea peste oamenii care cu capetele plecate murmurau rugăciuni. Urmări astfel întreg șirul până în fața altarului.

Ajunsă aci privirea lui voi să facă drumul întors, când deodată rămase locului, fixând parcă o icoană mare, pe care flacăra roșiatică a candeliei producea reflexe tremurânde.

Grig întinse puțin gâtul părând că vrea să vadă mai bine și mâinile i se crispară pe marginea stranei.

In fața altarului stătea Mihaela.

Tâmpile îi svâcneau puternic. Voi să se încredințeze că nu se înșelase.

Incercă să facă un pas înainte, dar totul fu zadarnic. Picioarele nu mai voiau să asculte comanda, păreau întepenite.

In biserică se produse o mișcare. Incepuse miruitul. Mihaela se îndreptă spre icoană, făcu o cruce largă și o sărută, apoi porni spre ușă.

Grig îi căută privirea zadarnic, genele lungi împiedicau să se vadă azurul ochilor ei.

Prin ușa rămasă întredeschisă, el o văzu mergând spre crâng, se ducea acasă pe jos.

Își făcu brutal loc cu coatele printre cameni și ieși din biserică cu sgomot.

Se gândi că mulți vor fi întors supărați capul după el, dar ce-i păsa lui, când pe potecă cu câțiva pași înainte era Mihaela.

Nu știa cum să-i vorbească, ar fi vrut să vină încet în spatele ei și să-i astupe ochii întrebând „ghici“.

Dar nu, asta n'o putea face, era atâta timp de când nu se mai văzuseră și ea s'ar putea supăra, poate nici nu-l mai cunoaște. Poteca începea să coboare spre gâră și de aci pe lângă via primarului urca din nou pe coama dealului spre conac. Grig grăbi pasul. Era aproape de tot de Mihaela, să fi întins o mână și o ajungea.

Ea simți că o urmărește cineva și se opri brusc. Din spate Grig, care nu prevăzuse această mișcare, nu se putu opri odată cu ea și cum poteca venea acum destul de pronunțat la vale, fără voia lui, se lovi de ea și o cuprinse aproape în brațe. Gândul lui lucra febril în tot timpul acestei întâmplări și o și văzuse pe Mihaela supărată, adresându-i câteva vorbe aspre dispărând apoi pe potecă. Era atât de speriat de acest gând, încât atunci când ea îl privi cu ochii ei mari zâmbind nu putu decât hâlbâi câteva cuvinte:

— Domnișoară Mihaela vă rog... nu sunt de vină... mă scuzați...

— Mihaela?! Dar de unde-mi cunoști numele? Întrebă ea din ce în ce mai amuzată.

Grig își reveni. Se născu în el dorința de a o lăsa să ghicească cine era.

— Vă plac corcodușele, d-șoară?

— Corcodușele? Da, sau mai bine zis îmi plăceau când eram mică și atunci ca un fruct oprit. Dar zău nu văd rostul acestei întrebări. Pe fața lui Grig nu tresări nici un mușchi. Cu o abilitate de care nu se credea în stare, nu lăsă să se vadă dacă acest joc de cuvinte îl amuza sau nu.

— In grădină...

— O lipă, dece m'ai întrebat de corcodușe, nu cumva...

— Și dacă...

— Grig.

— Mihaela.

Rădeau amândoi, ținându-și mâinile una într'alta.

— Nu îndrăsnem să cred că ești tu Grig, deși bănuisem ceva când m'ai întrebat de corcodușe.

Ești atât de schimbat. Doar ochii sunt aceiași.

— Ii mai ții minte, Mihaela?

Ea plecă încet capul spre pământ și murmură.

— Da, și mai țin minte că tu aveai lacrimi în ochi atunci când ne-am despărțit sub nuc.

Privirea lui Grig rătăcea deasupra lacului. Nu răspunse. Amintirile veneau așa de regulat în mintea lui, se închegau așa de frumos, încât nu îndrăsnii să le turbure pronunțând vreo vorbă.

Își dădu seama că mai ținea încă în mâinile sale pe ale Mihaelei.

Le strânse ușor. Ea ridică ochii spre el, apoi și le retrase încet.

— Grig, ar trebui să plec! Când îmi mai aduci corcodușe, întrebă ea râzând.

— Știu eu, diseară dacă vrei.

— Diseară?! De-ași putea ieși...

Vino totuși acolo lângă zăgaz, poate vin.

Grig o mai urmări cu privirea până când dispăru în vale.

Vine, desigur, doar ea a spus. Nu poate fi o părere, a auzit bine când a zis „lângă zăgaz“.

Ii părea rău că timpul nu trece mai repede să vină odată seara... și soarele abea-i deasupra capului.

Se așeză la rădăcina unui tufan. In vale se desfășura întreaga panoramă a viilor, înșirate dealungul gârlei și mai departe puțin, acolo unde era pâlcușul acela de arbori se găsea zăgazul.

Inchise ochii. O rază de soare pătrunse printre frunze și se juca pe fața lui trecând în glumă parcă peste ochii săi. Se încăpățănase să nu se miște. Pe deasupra pleoapelor se

mișca ceva roșu care devenea din ce în mai fierbinte.

În cele din urmă mută capul mai la dreapta și deschise ochii. Lumina soarelui îl orbise, nu mai vedea nimic și aerul acela cald și greu. Ei apăsa pieptul. Se ridică alene din locul lui și căută unul mai umbrit. Pe mușchiul dintre trei tufani cu brațele sub cap, privea coroana măreață a pomului sub care era culcat. Se gândea. La ce? La nimic. Nu putea să-și ordoneze gândirea. Iși dădea seama că altădată privind aceiași coroană și-ar fi amintit de măreția naturii și multe altele...

Acum nimic. Totuși îi făcea impresia că crengile copacului se aplecau asupra lui... cîrripitul unei vrăbii se auzea tot mai încet... până dispăru...

*

Un greier țărăia chiar lângă el. În întunericul ce-l înconjură ochii săi clipeau tot mai des. Era seară și trebuia să se ducă s'o întâlnească pe Mihaela.

Ce va zice tată-său că de azi dimineață n'a mai dat pe acasă? Il va împăca el repede, o știa prea bine. Se gândi la ceas. Cât o fi? Cadranul luminos îi arăta că trebuia să se grăbească în drumul său...

De departe o recunoscuse. El venea din vale și pe culmea de pământ care oprește apa dintre cele două gârle, Mihaela privea spre lumina roșiatică a soarelui care smălța încă cerul spre apus. Urcă încet dâmbul și merge pe coama dealului, spre ea. O strigă încet:

— Mihaela!

— Ah! Grig, așa dar, așa dar... ai venit.

— Te îndoiai?!

— Nu știu, dar aveam o teamă..

— Că n'am să vin?

— Nu.

— Atunci.

— Ah, nimic ceva trecător, să lăsăm asta. Știi ceva? Hai să ne plimbăm cu barca pe lac. E așa frumos.

— Ei Mihaela, râse Grig, mai trebuie să declam „Le lac“ și am terminat. Suntem cei mai puri romantici.

Ea nu răspunse nimic. Aplecă spre dreapta puțin capul și privea în jos. Părea supărată de vorbele lui.

— Hai să mergem Mihaela, am niște corcodușe!...

*

Luntrea se strecura ușor, furată de unde pe

culmea cărora se resfrângea în vii licăriri razele lunii.

Grig vâslea cu putere. Era mândru că putea arăta priceperea sa, când Mihaela îl privea atât de stăruitor. În urma bărcii rămânea un șențuleț în care apa din jur năvălea repede.

— Știi, Grig, mă gândeam ce buni prieteni am fost noi când eram mici.

— Și acum?...

— Acum, acum... suntem mai mari.

— Da, ai dreptate, suntem ma mari... mai mari...

Grig nu mai vâslea. În mijlocul lacului barca se oprise. Cu mâinile rezemate pe genunchi, el o privea pe Mihaela. Privea acel profil minunat conturat și părul acela mătăsos, care se revărsa în bucle pe spate.

— Dece te uiți așa?

— De-ai ști cât ești de frumoasă, Mihaela!

— Glumești, Grig.

— De loc. Tu o știi foarte bine și totuși îți place să-ți spună mereu. Nu-i așa?

Ea tăcu. Avea capul întors în altă parte așa că Grig nu-i putu vedea acum fața.

Vâsli din nou. Ramele intrau ritmic în apă și ea foșnea în jurul bărcii. Mișcarea aceasta regulată se opri o clipă.

— Mihaela, dece m'ai chemat să vin astăseară aci?

Intrebarea răsunase brusc. Avea ceva necrutător în ea, o pusese aproape fără să vrea.

Ea întoarse încet capul. Pe obraji ei se prelingeau lacrimi. Făcu o sfortare să nu-i tremure vocea.

— Pentrucă, n'am uitat că mi-ai dat odată corcodușe..

Lacrimile curgeau acum în voie. Iși rezermă capul de umărul lui și plânsul îi sguduia tot corpul.

— Ce este Mihaela, dece plângi?

Cu o mișcare bruscă ea își îndreptă șuvițele de păr căzute în ochi și-l privi drept în față.

— Să ne întorcem, Grig. Acasă poate mă așteaptă tata.

Când barca lovi țărmul, Grig sări jos și o ajută să coboare.

Ochii lor se întâlniră o clipă. Cu mișcări încete Mihaela arătă lui Grig un săculeț decolorat.

— Îți amintești Grig.

— Da... corcodușele...

Mihaela plecase de mult și Grig, rezemat de pomul de care era legată barca, ținea în mână încă săculețul.

O pasăre de noapte trecu în sbor pe lângă el și se pierdu în sălcii.

*

12 • Vlastarul

Dela fereastra școalei Grig privea rândunele cum se strângeau pe sârmele telefonului, iar sburau și iar se adunau ca mai înainte...

Măine se deschideau cursurile...

Din nou muncă, din nou alți copii de învățat, alt an lung începea.

În fața porții se opri un om călare. Avea un bilet pentru el. Dela cine o fi? Lui nu-i scrie nimeni. Ținea biletul numai cu două degete. Acum recunosc scrisul. Un zâmbet se schiță pe buzele sale și murmură :

— Mihaela.

*

Nu intrase de mult în curtea conacului mai ales când după moartea boierului, Dunu, Relu, bărbatul Mihaelei ajunsese noul stăpân. Curtea așa cum o știa el dispăruse.

Tufele cele mari de lilieci nu mai erau, teii cei bătrâni nu mai lăsaseră în locul lor decât niște buturugi din care se făcuseră bănci.

Grig se simțea străin aci când se gândea la curtea aceea mare în care se jucase el. Pe clanța ușii dela intrare apăsă cu șovăială. Intră. Nu era nimeni. Ar fi voit să se întoarcă. O scândură trosni sec sub piciorul lui și se sperie de ea ca de ceva nevăzut.

Zâmbi. Dece o fi oare atât de agitat? Dea-bea acum se întrebă pentru ce l-o fi chemat Mihaela? Curiozitatea apărui ca o motivare față de sine, pentru faptul de a fi început să urce scara cu pași măsurați par'că, de bătăile pendulei din perete. Capătul ei de sus, dădea în salon și de unde Grig auzi acum un fâșâit de pagini întoarse.

În prag se opri o clipă. Într'un fotoliu, cu spatele spre el, Mihaela citea o carte. Părea mai mult c'o răsfoiește deoarece întorcea paginile cu repeziciune. Trecu câțva timp până să simtă prezența unui străin în cameră.

Atunci se ridică brusc.

— Ah! Grig.

— Doamnă.

— Ai primit biletul meu? Da ce întreb și eu, de bună seamă că l-ai primit, căci altfel n'ai fi venit; de altfel, zise ea amenințându-l cu degetul, ți-ai cam uitat prietenii.

— Dar...

— Lasă, lasă, zâmbi ea, acum te-am iertat. Toată ziua stai în grădina școalei și... și... ești singur...

— Nu înțeleg...

— Vreau să spun că mi-ar plăcea să văd pe degetul dumitale semnul unei tovarășii... așa...

— Nu doamnă, nici odată.

Mihaela nu mai zise nimic. Se întoarse cu fața spre fereastră și ochii ei urmăreau linia albăstruiie a orizontului. Grig o privea și căuta să-și amintească pe Mihaela de odinioară. Același talie mlădioasă, același cap mândru, numai în păr luciau câteva fire argintii.

Privirile ei deveneau acum mai însuflețite, ochii-i râdeau de bucurie.

— Grig, Grig, vino să-i vezi...

Într'o movilă de nisip din curte, doi copii se jucau reușind să se murdărească cum nu se poate mai bine.

— Pentru ei te-am chemat, Grig, zise Mihaela privindu-l cu ochii ei adânci de culoarea cerului; deacum înainte în fiecare dimineață vor veni la școala ta.

— Vor fi elevi buni, de asta sunt sigur.

În odaia de alături răsunară râsete care deodată se transformară în ceartă.

— Dă-mi lopățica, de ce mi-ai luat-o,

Sanduuu, dă-mi lopățica...

Ușa se deschise brusc.

— Mami, uite la Sandu mi-a...

Tăcu în fața lui Grig, care se uita râzând la el.

— Sănducule, ia vino tu la mine. Copilul înainta uitându-se țintă în ochii lui.

— Ia spune-mi tu mie, cine ți-a luat lopățica...

Mihaela plecă încet și-i lăsă singuri.

Când se întoarse, amândoi copii erau pe genunchii lui Grig. El îi luă și-i urcă pe pervazul ferestrei. De aci putea vedea întreaga curte. Sandu se juca cu o nuielușe pe care se puteau vedea desene frumos făcute cu briceagul.

— Cine ți-a făcut-o, Sandule?

— Au tăiat eri un nuc din grădină și l-am rugat pe tata să-mi facă și mie o nuielușe.

Mihaela era în spatele lor și prinse a mângâia buclele blonde ale lui Sandu.

Grig privea pe fereastră. Din salcâmul din fața casei un stol de rândunele își luă sborul dispărând curând în zare...

DAN NICULESCU

Davul.

Primăvară în „clasa geniilor”

Se născuse primăvara ca o exclamație în sufletul unui copil. Fericite, casele ridicaseră sus, sus, obloanele, să poată odăile să se golească de întunerec și de tăceri, respirând ușurate, prin ferestrele larg deschise, ca niște sticleți ce ar fi scăpat dintre gratiile vre-unei colivii, în pădure.

Gerul fugise și el, înciudat, și se ghemuise, negru și aprig, în cine știe ce bortă cenușie din spre Miază-Noapte, pufluind sudalme stropitoare ca o babă știrbă ce-i pare rău că a gonit-o din slujbă vre-o tinerică mai cu nuri ca ea. Căuta să mai întoarcă roata timpului svârindu-i soarelui, ace și dinți, dar în zadar. Acesta le zâmbea atât de larg florilor, iar acestea îl tămăiau atât de blânde, încât toată lumea simțea că i-a venit rândul primăverii să cânte în suflete. Intrase peste tot duhul vremii celei noi și unduiau cântecele împletite cu albastrul veseliei și al luminei.

Se deschiseseră zăgazurile lumii și soarele pătrundea peste tot, ațățător ca un svon de nuntă.

Era primăvară și în clasa geniilor care își zumzăia neatenția pe băncile odăiei în acea după amiază. Sburdau gândurile pe pajiștiile viselor, în falange mărețe, purtând în vârfuri de lăncii morile de vânt ale imaginației.

Soarele, ghidus, își trimisese pe geam un fiu, funigel de lumină, ce se bârliga la fiecare mișcare a pomului din față, gâdilând ca o coadă, când ochii unuia, când nasul altuia, sau ascânzându-se pe după urechile clăpânge ale vre-unui al treilea.

Era deschis geamul ca barem pe acolo să patrundă viața ce o înghițiseră buchiile și pupitrele scobite de zecile de generații ce le călăriseră pe rând. Odată cu ea a pătruns însă și o albină, grăbită, mai micuță din această pricină, ce își roti aripioarele bărzăuind impeturos sticlei geamului, ne mai știind pe unde intrase și nepricepând de ce nu poate răzbate afară.

Se isbi, ca o furie, de mai multe ori, de obstacolul pervers din cauza invizibilității sale; apoi se așeză să mediteze pe marmora alăturată. Aceasta strălucea însă prea tare se vede, răzând galeșă soarelui, așa că Loretta — s'ar fi putut să o cheme și așa pe albină — fugi să caute loc mai prielnic de odihnă și meditație. Și cum, contrar ovreiului ce în asemenea ocazii se complăcea în iluminăție, fie și artificială ca aceea a lămpii, prefera întunerecul, se repezi în fund, pe pupitrul lui Anane.

Acesta, turburat din munca în serviciul poșterității pe care o îndeplinea, protestă șgomotos. Loretta însă pare-se că era surdă — sau poate obosise într'atâta încât nu-i mai păsa de nimic — în orice caz, se așeză drept pe litera deabia începută ce trebuia să orneze interiorul unei imense și aproximative inimi, deloc roșie, dar foarte sentimentală.

Supărat dar și prudent, dat fiind că înțepătura de albină nu e dintre cele mai de dorit, Anane îi dădu un cot violent lui Radu colegul său de bancă.

— Radule! Ia uite ce elefant obraznic. Radu, calm ca un hipopotam ieșind din baie își potrivea mai întâi ochelarii prea slabi dela o vreme și pe care a hotărât să-i schimbe încă de acum o lună și apoi privi pătrunzător.

— Mda! Frumos.... Apoi brusc, din solidaritate fiziologică probabil, își chiemă coreligionarul întru ale miopiei.

— Mac-Mac! repede, ceva interesant pentru tine! o insectă...

Auzind acest nume, blândul Mac-Mac se precipită mirat în eternitate, ca un veșnic semn de întrebare.

— Ce? Ce?

În acelaș timp și Cocu trezit, din somnolență, de scandal, se aplecă, întinzându-se moale pește bancă, ca un chewing-gum.

Soborul plecat, mirat și umbros, începu să-i displacă Lorettei, care mișcă mai întâi o antenă apoi un picior, strănută tăcut, apoi își luă înșfârșit sborul.

— Bzzz!

— Albina, Albina!

Panica începea să fie generală. Prezența corpului străin de organismul clasei turbura unanim, stârnind combativitate, la cei depărtați și fereli la cei apropiați.

— Ce-i de făcut?

Problema se umfla importantă în pene ca un curcan în uniformă de general mexican

— Bzzz! Bzzz!

— Eia!! G.M.C. răcni cu prestanță, dând alarma. Apoi, foiletând filele invizibile ale enciclopediei ce a învățat-o cândva pe dinafară, începu să debiteze un discurs latinesc — quo usque tandem abutere...

În fața imprecategoriilor ritmate Catilina-Loretta fugi disperată, fluturându-și frica pe sub barba lui Dudl Laubiș, gâdilându-l involuntar.

— Bună! râse Laubisch și vroi să o prindă. Dar albina evolua acum prin alte domenii.

Bzz! Bzz!

14 • vlastarul

Primăvara umflase inimile ca bostanii; ce sar mai fi plimbat cu toți...

— Bzz ! Bzz !

Țică și cu Dandy țineau sfat. Ioniță trosnind degetele, ca o mașină whimserst scânteile, li se alătură.

— Ce facem ?

— Aăă ! vesti Alexandru că există și el, făcând în același timp semneperate lui Ghiță, aăă, uite ! uite albina !

— Hai s'o prindem Era părerea lui Ioniță care avea șapca la el.

— De ce ? Nu-i uman...

— Vax !

— Lasă — Țică știa el ce știa — o gonesc eu.

— Dacă nu poți tu, să știi că am și eu sistemele mele, clamă Dan, cu un aer misterios al omului care nu zice, dar spune.

— Bine. Pe 'ncercate.

— Pe 'ncercate.

Un nor venit în goană de cine știe unde întuneacă o clipă ferestrele, umbrind glumele. În urma lui lumina răbufni ca apa limpede dintr'un șipot.

— Uraa !

Țică terminase preparativele și se ridică pe pupitru sbierând :

„Odă la albină“

— Vechiu dragă, vechiu, a mai scris și Nedeclu una la fel pe vremuri. Didel era rătător ca o portocală tăiată în două. Te-am prins ? Te-am prins !

Confuz „maestrul“ se așază. Dan se sculă bombându-și torsul și urcând ochii să atingă sprâncenele. Iși lua atitudinea cuceritoare, cu nasul umflat și privrea ascuțită.

— Țoapa ! ricană Costache acoperindu-și bărbia cu buza de jos. Dar Dan era nestrămutat.

— Bzz ! Bzz !

Intr'adevăr, Loretta părea impresionată. Dan își accentuă și mai mult atitudinea de până atunci.

Toată lumea își ținea răsuflarea. Succesul părea deplin: albina venea spre el și Dan zâmbea. Apoi toate trecură cu iuțeala unei spaime.

Albina muri într'un sublim sacrificiu ; iar Dandy fu privat de ceaiuri pe multă vreme : îl sărutase Loretta pe nas umflându-l, butie.

Râsul înflori în ochii tuturor, odată cu primăvara.

DINU MANOLE

Filozofie contra știință ?

De îndată ce omul, părăsind starea de animalitate, și-a îndreptat mintea înspre preocupări mai înalte, el a început să mediteze asupra originii universului, asupra menirii sale în mijlocul acestei naturi pe care, de multe ori n'o înțelegea, care îl depășea totdeauna. A început, așa dar, să filosofeze. Primul său răspuns la toate nedumeririle sale, a fost acela care presupunea existența unei Divinități atotputernice, o Divinitate creatoare a întregului Univers și, totodată, stăpânitoare a lui. Așa dar, prima formă a filozofiei umane a fost religia.

Înțelegerea omenească, însă, a progresat. Încetul cu încetul, omul a început să pătrundă legile naturii, punând astfel bazele științei sau, mai bine zis, făcând un pas mai departe în acest domeniu „căci cred că religia nu este altceva decât o formă primitivă a științei deoarece, ca și aceasta, nu are alt scop decât acela de a da posibilitatea omului de a pătrunde în tainele naturii.

Apoi, cu trecerea timpului, cunoștințele omenești au devenit mai vaste, îmbrățișând un câmp din ce în ce mai întins pentruca, în zilele noastre, să ajungă la starea de progres pe care o cunoaștem cu toții.

Am văzut, așa dar, că toată cunoașterea noastră despre lume isvorăște dintr'o tendință unică, particulară omului, și, anume, tendinței de a pătrunde în firea lucrurilor, sau, printr'o expresie mai simplă, curiozității intelectuale a omului. Spun „intelectuală“ pentru a o deosebi de curiozitatea pe care o găsim, destul de răspândită și dezvoltată și la animale.

Isvorind dintr'o singură impulsivitate, ar trebui ca ea, cunoașterea, să fie una singură. Și, totuși, nu este așa. Căci există o tendință generală de a împărți cunoașterea în două domenii distincte : acel al științelor speciale și acel al filozofiei.

Înainte de a vedea dacă este îndreptătită sau nu această distincție, să căutăm să ne dăm seama cum a luat ea naștere.

Atunci când se exprimă o propoziție despre ceva, această propoziție este formată din cuvinte, deci din simboluri. În această singură calitate, propoziția nu poate fi socotită nici ca adevărată, nici ca falsă. Pentru a ne putea da seama dacă este adevărată sau nu, trebuie să găsim relația ce există între evenimentele reale ce corespund acestei propoziții. Această relație formează ceea ce numește „sensul“ propozi-

ției. Și este cu atât mai greu să se găsească sensul unei propoziții cu cât această propoziție este mai generală.

Este firesc deci ca explicarea sensului propozițiilor să formeze o parte esențială a științei. Totuși, sunt unele enunțuri foarte generale, în care intervin noțiuni de spațiu, timp, etc., pentru explicarea sensului cărora ar fi nevoie de o tratare prea largă, mai întinsă, uneori, decât sistemul teoretic din care face parte propoziția luată. De aceea, explicarea sensului acestor enunțuri formează un capitol aparte, cunoscut sub numele de filosofie.

Dacă se admite, și trebuie să se admită, că elucidarea sensului afirmațiilor științifice este complementul esențial al acestora, ar fi imposibil de conceput ca filozofia să fie pusă în antagonism cu științele, așa zise, speciale. Nu se poate cere unui om de știință să nu încerce să explice sensul simbolurilor ce utilizează. Adevăratul om de știință trebuie să știe tot atât de bine să explice sensul acestora după cum se și folosește de ele. Cel mult, s'ar putea vorbi de o diviziune a muncii în sensul că unii, fizicienii, să lucreze deadreptul cu simbolurile, fără să se preocupe de explicarea sensului lor, iar alții, filozofii, să completeze tocmai ceea ce neglijează primii. Aceasta pentru că nar fi posibil să se revină la fiecare moment asupra explicării noțiunilor generale, de ex.: spațiu, timp, causalitate, etc. Cum am spus însă, ar fi absurd să se despartă, cu o barieră de netrecut, un domeniu de celălalt.

Din cauză că știința n'a ajuns încă la o cunoaștere perfectă a lumii, există o tendință printre unii oameni de știință de a ocoli cu grije unele probleme, lăsându-le în seama filozofiei, ca și cum un „tabu“ de neînfrânt le-ar ocroti. Despărțirea riguroasă între știință și această filozofie, creată artificial, ca un paleativ pentru necunoscutele ce mai există azi în știință, conduce însă la un rezultat cu totul opus tendințelor științifice: și anume la crearea unei a doua cunoașteri a lumii, în afară și deasupra celei științifice. Ori, aceasta trebuie evitat cu orice preț, chiar cu acel al dărîmării multor idoli, a multor teorii păstrate cu grije și cu pietate, ca fosilele în sânul stratelor geologice, deși este învederat că sunt opuse noilor descoperiri, deoarece adevărul nu poate fi decât unul. Pentru a se putea evita într'adevăr crearea unei a doua cunoașteri în afara celei științifice, trebuie să se dărîme barierele ce mai există între filozofie și știință. Oamenii de știință trebuie să nu ocolească nici o problemă ce li se ivește în cale sub cuvânt că aparține filozofiei.

Trebuie să caute să formuleze toate chestiuni

le în așa mod încât să capete un sens științific, să caute să determine sensul tuturor problemelor și enunțurilor, chiar al celor mai generale.

În acest mod, știința va cuceri din ce în ce mai mult din domeniul, care constituie astăzi privilegiul intangibil al filozofiei până când, în cele din urmă, atunci când știința va răspunde la toate problemele puse azi în filozofie, cele două noțiuni nu vor mai forma decât una singură.

Concluzia ce se impune este limpede.

Nu știință deoparte și filozofie de alta. Știința și filozofia nu se opun în realitate mai mult de cum se opun matematica și fizica. Ele nu formează două domenii distincte, complet despărțite unul de altul, fără legături și putință de interpenetrațiune, așa cum vor să le prezinte unii. Ci, dimpotrivă, ele nu constituie decât una și aceeași cunoaștere a unui și aceluiași adevăr.

ERNEST BLANC

Traducere din MARIA KONOPNICKA:

„Ozień dobri“

Zori bune

*Intinsa câmpie cu grâne de aur
Foșnește, trezită de-un dulce Zefir.
În zare se'nalță un falnic balaur.
Scăldând tot cuprinsul în zori de porfir.
Pădurea umbrită ușor se frământă.
Cărarea ce duce prin ea strălucește.
Din cuib ciocârlia în sbor se avântă,
Cu cântul ei vesel din somn ne trezește*

*Zori bune, draguțe căsuțe de țară
Cu flori sub ferestre sădite 'ngrijit !
Zori bune, om harnic, ce'n lan de secară
Cu coasa pe umeri din zori ai pornit !*

*Zori bune și vouă, păduri uriașe
Ce stați neclintite ogorul păzind !
Și tu ciocârlie așa drăgălaș
Să cânti cu glas dulce la muncă trezind !*

GH. GHISOIU

Sportul în programul străjeresc

A existat până acum, în pătura noastră intelectuală, o părere cu totul greșită despre educația fizică. Această părere, care în parte mai dăinuiește și astăzi, a fost mult timp o stavilă pentru educația integrală a tineretului, adică pentru dezvoltarea spiritului paralel cu cea a trupului. De altfel, explicația este foarte simplă. Cine n'a practicat în viața sa nici un sport, nu înțelege că poate fi cineva iubitor de știință, fără să disprețuiască recreația sănătoasă și plăcută, pe care o oferă sportul. Ori de câte ori se înfiripa o discuție asupra acestei probleme, neîncrezătorul în sport, se simțea obligat să fie cel puțin ironic la adresa sportivilor. Timpul însă a modificat acest fel de gândire.

Dar nu aceasta este chestiunea care ne interesează, deoarece trebuința unei educații fizice a tineretului, a fost dovedită în deajuns de alții. Ceiace ne interesează, este să vedem în ce constă marea operă întreprinsă de Straja Țării, pe tărâmul sportului.

În vechea programă a școlilor secundare, se strecurase și un timp — natural foarte redus — închinat educației fizice. Mai în totdeauna însă și acest scurt timp era sacrificat, fie din pricina lipsei unui teren propice, fie că nu exista o sală de gimnastică pentru timpul iernii, fie că sala era folosită în alte scopuri. Atunci, tânărul care simțea nevoia exercițiilor fizice, era silit să se înscrie în diferite cluburi și asociații sportive, străine cu totul de școală. Aci, venea în contact cu anumite elemente cari fac din sport o profesie; aceștia denaturau dorința curată de sport a tânărului, transformând-o în dorință de performanțe. Preocupările de ordin moral și intelectual erau trecute pe un plan secundar. Liceul nostru însă a avut norocul să aibe conducători prevăzători cari și-au dat seama de primejdia ce putea isvorî de aci pentru tineret și au înființat pentru elevii lor o asociație sportivă: „Flacăra Spiru Haret“. Odată pe săptămână, elevii liceului, membrii ai acestei societăți, se întâlneau în Sala A.C.T.*),

«Trebuie ca toți să priceapă că sportul nu e numai un exercițiu fizic, ci o întregă morală».

«Sportivul anonim sau recordmanul consacrat, trebuie să fie în acelaș timp un om cinstit și un demn cetățean».

CAROL II
Regele Românilor

unde lucrau rațional sub conducerea profesorului de specialitate. Nu era însă de ajuns ca un număr atât de restrâns de tineri să-și întărească sănătatea. Această activitate trebuia generalizată.

De bună seamă, „Straja Țării“ a fost călăuzită de gândul acestei nevoi, când acum câțiva ani a înființat marile serbări sportive străjeresti. De atunci, în fiecare an, în ziua de 8 Iunie, tineretul întregii țări aduce salutul său Marelui Străjer, care admiră disciplina și dorința de muncă credincioasă a armatei Sale albe.

Dar nu numai atât!

În primăvara anului trecut, au avut loc mari concursuri atletice, la cari mii de tineri, călăuziți de acelaș gând curat, își măsurau forțele, sub privirile entuziaste a celor ce-i înțeleg și-i sprijină. În toamnă Straja Țării organizează un campionat de tir, menit să arate pe cei mai iscusiți ochitori tineri. În treacăt fie spus, stolul liceului nostru sprijinit de comandantul său se arată a fi printre primele.

În regiunile de munte, concursuri de sky îndeamnă pe tinerii străjeri să străbată cât mai sigur și mai iute crestele înzăpezite.

Dar acestea sunt numai unele din înfăptuirile cele mai de seamă. Multe activități sunt menite să completeze programul străjeresc.

Iată pentru ce acest imbold dat de Marele Ctitor al educației sportive rămâne cea mai importantă dată în istoria sportului românesc.

SERGIU CUNESCU

*) În acea vreme Liceul nostru nu avea sală de gimnastică.

C R O N I C A L I T E R A R Ă

„LUMINA TRISTA” (versuri) de Traian Lalescu, Colecția „Universul Literar”

„Primăvară...

„O picătură parfumată cu vibrări de violet.
„In vitrine, versuri de un nou poet.

...Aceste rânduri din Bacovia, mi-au venit deodată în gând, trecând acum câteva zile înaintea unei librării, și văzând în vitrină, între multe alte cărți, decupându-se timid, „Lumină tristă”, volumul de debut în poezii, a lui Traian Lalescu.

Traian Lalescu, Sandi cum îi spunem prietenii lui, este desigur o figură încă vie în amintirea liceului nostru, pe care l-a sfârșit abea acum un an.

Primele sale poezii au apărut în „Vlăstarul”, însă erau de o factură minoră și lipsite de timbrul unei personalități autentice, autorul având dealminteri tactul, de a nu le mai publica în volum.

„Lumină tristă”, care cuprinde 22 de poezii, vine să contureze talentul poetic al lui Traian Lalescu, constituind totodată un început promițător.

Structura lirică a volumului este definită de autor în accente frumoase și mișcătoare:

*Cântec de durere, cântec de iubire,
Le-am smuls, toate, dintr'un suflet de poet...
Privesc dintre morminte și paragini
Un gând care se 'nalță acum și sboară.
E gândul meu, o aripă rănită,
O stea acoperită de un nor;
E gândul meu, copilul care plânge
Pentru un vis care-a sburat de mult.*

*Eu simt în mine o lumină tristă
Care s'a rupt, de undeva, din soare
Și a găsit în versu-mi adăpost.
E un blestem? O binecuvântare?
O simt în mine ca pe-un val în mare
Și-o port în suflet ca într'o batistă.
Tovarășă în drumu-mi fără rost,
Lumină tristă, zâmbet care moare.*

(„Lumină tristă”).

Dacă volumul nu prezintă o constantă egalitate valorică, numără totuși câteva bucăți cu adevărat remarcabile, în care simțirea poetului s'a realizat pregnant: impresionanta poezie „Întorcerea la rugăciune”; sugestivele versuri „Așteptare”, „Moartea Crăciunului meu”, „Pri-

măvara orbului”, „Moarte”; viguroasele poeme „Pământ” și „Țărani”, cât mai ales „Dor”.

Inchei aceste scurte însemnări într'un chip poate nepotrivit ca tonul cerut de o recenzie, și anume felicitând călduros pe Sandi, pentru farmecul inedit, adus de începutul sborului său, în țările de vis ale poeziei.

DINU PILLAT

* * *

Ultimul număr al „Preocupărilor Literare”, revista condusă de directorul nostru d. V. V. Haneș, aduce contribuțiuni interesante asupra istoriei noastre literare.

Printre aceste recenzii notăm pe aceia asupra prieteniei între Barbu Delavrancea și I. L. Caragiale a d-lui V. V. Haneș, paralela documentată a d-lui C. Gerota asupra lui Eminescu și Vlahuță, cât și studiul influenței proletare în poezia cehă, semnat de d-ra Elena Eftimiu.

Articolul d-lui Dinulescu asupra poeziei erotice a lui Eminescu, notele și dările de seamă, completează sumarul revistei condusă de d. V. V. Haneș, revistă care prin seriozitatea ținutei a devenit una din cele mai citite reviste literare de astăzi.

* * *

Un vâl tineresc de primăvară, va aduce în curând pe răbojul publicității noastre simțirea și gândul, caracteristice adolescenței, cristalizate într'o nouă revistă literară.

Simbolic intitulată „Don Quichotte” și având drept conducător semnificativ pe cunoscutul și apreciatul romancier Ionel Teodoreanu, această revistă își propune să învingă timiditatea tinerilor talente, deschizându-le ospitalieră paginile sale.

Printre colaboratorii primului număr vom regăsi cu bucurie și colegi de ai noștri.

* * *

Apărută de curând, cartea laboriosului nostru profesor D. Hangea, a găsit o primire pe cât de călduroasă pe atât de meritată.

Ținem să menționăm că această carte cuprinzând teoriile științifice cele mai noi și mai necesare, e de folos nu numai celor ce se pregătesc acum pentru bacalaureat, ci și elevilor din clasa VII-a cari au găsit în ea un prețios și explicit auxiliar, explicațiilor din clasă.

CRONICA PLASTICA

Expoziția retrospectivă Luchian

Din restrânsul număr al marilor artiști, se conturează astăzi măreț și totuși încă timidă și discretă figura marelui Luchian.

Publicului din vremea sa îi fusese indiferent, critica îl aruncase în obscuritatea mediocrității, însă vremea — cea care de obicei dă totul uitării — a scos la lumină înocentul cu înocent până și cele mai neînsemnate aspecte ale sensibilității sale artistice, încât astăzi, modestul Luchian are dinodinoară, ne apare ca unul din cele mai proeminente talente ale artei plastice românești.

Arta lui Luchian se bazează pe neîfrumuita lui dragoste pentru natură. „Natură cu nimic n'o sperii; trebuie să te rogi să te primească lângă ea...”. Și Luchian într'adevăr s'a rugat, și a fost primit; atunci el s'a confundat cu natura pentru că a iubit-o, a admirat-o și mai presus de toate a înțeles-o. Iată de ce peisajele lui sunt lipsite de personajii care — credea el — micșorau măreția și splendoarea naturii, a sublimii naturii.

În ciuda acestui aspect singuratec din peisajul lui Luchian, există în creația lui vigoare, realism și natură. Luchian trăia în natură și armonia cu orilor de pe pânza lui prezintă tot natura într'atât de bine, încât cel care o privește ajunge aproape să încerce stările sufletești ale artistului. „Natură nu trebuie s'o imiți, nici să copiezi, trebuie să lucrezi în felul ei”. Luchian ne introduce întreaga ființă în creația sa, căci frumosul nu trebuie înțeles numai sub forma unui element descriptiv, numai prin gloriificarea pitorescului, ci și prin necesitatea de a trăi creațiunea tot atât de intens cât și autorul ei.

Peisajul lui Luchian nu mai are lumina peisajului Grigorescian, care se confundă parca cu „natura optimistă” din pastelul lui Alexandru, viu și colorat, vesel și încântătoare. Natura lui Luchian este senină și calmă, reală și majestuoasă. Peisajul poetic al lui Grigorescu, animat de vreo păstor sau de vreo păstorită cu fața strălucitoare de o vioiește rustică, îl opune Luchian peisajului sobru și mai întotdeauna pustiu, iar când există și personajii, figurile lor se transformă în oglinda realității vieții.

Sălcile dela Chiajna își cântă simfonia lor plângătoare, Poteca din cimitir șerpuește prin-

tre pomi într'o atmosferă calmă și solemnă, Peșagul își dă impresia liniștii și a nepăsării, Ciobanul cu oile este îngândurat.

Și cu toate acestea exuberanța artistului a izbucnit din ființa ponderată și liniștită a lui Luchian. Fără a depăși limitele realismului, fără a trece în domeniul simbolizării ce riscă să se cutunde în nebulozitate și încoerență, în Luchian lucrează un geniu creator manifestându-se prin belșugul imaginației artistice, mai bine zis prin ceea ce s'a numit „viziunea imaginativă” în a cărei atmosferă plutește opera sa.

Din deplina înțelegere a naturii, s'a născut în Luchian dorința de simplificare care se observă în toate pânzele sale. Subiectelor simple și banale el le imprimă o gingășie ce le înalță spre artistic și sublim; nimicuri din viața de toate zilele apar într'o lumină nouă. Lipsa de artificii și de amănunte, felul în care el lucrează — ni-l transmite el singur — „așa cum apuca”, fără să mai corecteze, căci corectura facea opera fadă, nu natură așa cum apare din prima linie — ne face să vedem în el — dacă se poate spune — un apostol al sincerității în artă, al adevărului.

Fiindcă trăia opera atunci când lucrea, nu este de mirare că a putut înțelege și pe alții. În arta portretului Luchian are un merit dublu: acela de a fi redat cu o rară finețe și expresivitate toate trăsăturile feței și acela de a fi imprimat acestei fețe, din gama întreagă de stări sufletești tocmai pe cea nimerită. Ceiace îl caracterizează pe Luchian în portret este concretizarea perfectă a efectelor de lumină. Profilul este mai mult un joc de lumină. Priviți Cei trei frați, priviți mai ales reflectul părului! Cei trei frați se află în fața noastră, toți trei stau pe gânduri, pe fața lor este zugrăvită melancolia, dar nici o dăună nu le brăzdează obraji, de nicio strămbătură inutilă n'a simțit nevoe Luchian pentru a le reda tristețea. Moș Neculae coborât își sprijinește capul în palma stângă apăsător de povara anilor, Alecu literatul — figura fuartă parca din Caragiale — ne privește nedumerit; dar fața suferindă și enigmatică a Zugravului — cu privirea pătrunzătoare, cu părul vulvoi, uitat de lumea noastră într'o lume a lui? Lăutarii cântă și Cheful este

(Urmare în pag. 20)

Cronica muzicală

Opera Română: „DON JUAN” operă în 2 acte (20 tablouri) de Wolfgang Amadeu Mozart

De curând s'a reprezentat pe scena Operei Române din București, cunoscuta operă a lui W. Mozart „Don Juan”. Funele opere destinate scenei muzicale au captivat interesul general și au alimentat o dezbateră teoretică într'un grad atât de înalt ca „Don Juan” de Mozart. Faptul de a fi dat naștere unei întregi literaturi interpretative, de a fi stârnit o atare divergență de opinii și argumentări, e o mărturie incontestabilă de însușirile artistice superioare dar și de valoarea morală cuprinsă în această „dramă giocoso”. Făptura lui Don Juan s'a născut pe pământ roman. Fața de himericul Faust german, asceț al vieții intelectuale, don Juanul latin și meridional apare ca „pedantul sensual al celuilalt”. Criticul muzical vienez Ernst Lert, autorul unei interesante scrieri despre „Mozart pe scenă”, definește antiteza între Don Juan și Faust, spunând că Mozart a creat în Don Juan un Faust al simțurilor, pe când Goethe dăduse viața cu al său Faust, unui Don Juan al spiritului.

Parc nelindoinic ca Mozart, captivat de subiectul libretului pe care l-i scrisese venețianul Lorenzo la Ponte, să se fi pasionat de text și fantazia lui să se fi însuflețit mai mult ca de obicei, dând naștere unor idei și teme muzicale de o înălțime a concepției pe care nu o atinsese până atunci.

Subiectul care mai inspirase înaintea lui Mozart și câțiva compozitori de operă italieni, e împrumutat lui Molière și poezului spaniol Tirso de Molina.

Iată-l acum în câteva propozițiuni: La ridicarea cortinei, valetul Leporello face de strajă dinaintea casei comandurului, unde a pătruns pe furis Don Juan. După câteva clipe, acesta intră în scenă, urmărit de ultima lui victimă, doamna Ana, care vrea să se răsbune. La strigătele acesteia apare și tatăl ei, comandorul, care provoacă la duel pe cinicul „dissoluta”, dar e ucis de spada lui Don Juan.

Dela acest conflict tragic și ipănat la sfârșitul lui Don Juan, în infern, episoadele semnificative din punct de vedere dramatic și muzical sunt: intervenția doamnei Elvira, soția legitimă a lui Don Juan, încercarea acestuia de a batjocori o tânără țărănuță, Zerlina; apoi scena în care insultă memoria comandurului, dinaintea statuii acestuia, invitația batjocoritoare adresată de Leporello, statuii, de a veni la cina stăpânului, apariția statuii și dialogul dramatic cu Don Juan, în sfârșit dramatica isgonire din infern a cinicului curtezan.

Din numeroasele arii ale acestei opere bufo în două acte și zece tablouri, vom cita pe cele mai celebre: aria lui Leporello dela începutul primului act, în care povestește isprăvile stăpânului și osteneala lui însuși, apoi aria aceluia cunoscută sub numele „scumpă doamnă”, în care însăși în suzul domniei Elvira, succesele amoroase a lui Don Juan.

Duetul lui Don Juan cu Zerlina aria acesteia „bate-o, bate-o pe sârmana ta Zerlina”, în care imploră pe logodnicul ei Masetto s'o pedepsească fiindcă s'a lăsat înșelată de farmecul lui Don Juan. În sfârșit, aria lui don Ottavio, apărătorul doamnei Ana, fiica comandurului — arie celebră prin dificultățile pe care le impune tenorului, din pricina numeroaselor vocalize.

În această „dramă giocoso” în centrul căreia se află un om al simțurilor și în care episoadele aventuroase se urmează fără întrerupere, se aud și glasuri cari răzbat de dincolo de mormânt, astfel că neverosimilul se amestecă și se confundă chiar în cele din urmă, cu însăși realitatea.

Mozart și-a împodobit opera cu numeroase cantilene grațioase și delicate dar a știut în același timp să investimanteze pasiunile în haina și coloritul intens al caracterului demonic ce li se potrivea. Astfel, dela primele mă-

suri lente ale uverturii suntem pătrunși de accentele lugubre prin care compozitorul ne inițiază în desfășurarea dramei muzicale.

Greutatea apăsătoare a pașilor redai în ritmul sacadat și precis al octavelor, ascultarea contrastelor dinamice, rostogolirea suitoare și coborârea a motivelor gamei sunt elemente care prevestesc dramatismul tumultuos și pasionat al acestei opere bufă, dela care autorul nu așteaptă poate mai mult decât o plăcere ușoară și trecătoare.

Crede că ar fi interesant ca să redau acum câteva ecouri din presa contemporană primelor reprezentații.

Din cele două mari cotidiane care apăreau pe vremuri în capitala Boemiei: „La Gazette de Prague” și „Prager Oberpostanzzeitung” cea de a doua scrie la 3 Noiembrie 1787, deci a cincea zi după premieră, următoarele: „Luni 29 Societatea a reprezentat opera așteptată cu atât nerăbdare, a maestrului Mozart: „Don Giovanni”.

Cronica plastică

(Urmare din pag. 18)

În toi, vinul curge, lumea este veselă ca într-o kermessă a vremenii picior flamand. Iată viața, viață isvorâtă însă din imaginația pictorului într-o epocă — o spune chiar el — când singurătatea îl îngrozea.

Dar singurătatea pe care o dorise atât dată atât de mult, l-a persecutat. Când, doborât de boală nu se mai putea refugia în sânul naturii, florile îl devin o efemeră consolare. Atunci cu o ultimă sfortare, dar cu contribuția întregii sale sensibilități, din imboldul întregii sale pasiuni, Luchian încheagă culoarea printr-o armonie desăvârșită în imaginea *Trandafirilor* sau a *Tufânelor*, în culori vii, prea vii, atât de vii poate pentru că se stingea ael ce vedea în ele cea din urmă frântură din divinitate.

Luchian n'a creat un curent, n'a avut discipoli. Moartea l-a găsit încă în umbră. Astăzi însă el este viu, pentru că originalitatea talentului său l-a ridicat mai mult decât putuse să-l afunde indiferența. Amintirea lui Luchian trebuie, și desigur va rămâne nepieritoare. Pentru aceasta *Expoziția retrospectivă* pune în fața marelui public vigoarea și gingășia penului său, prezentând într-o haină nouă această pregnantă figură a artei românești.

ION CERNOVODEANU

THEODOR MITACHE

„Cunoscătorii și muzicienii afirmă că așa ceva nu s'a mai văzut la Praga. A condus d. Mozart însuși; intrarea lui în orchestră a fost salutată printr-o întreită aclamație și tot astfel, când părăsi pupitrul. Opera e, de altfel, de o execuție foarte dificilă. Cu atât mai admirată a fost frumoasa reprezentare a operii cu cât prea puțin timp îi rămăsese pentru a fi studiată... D. Guardasoni a făcut mari cheltuieli cu alegerea artiștilor și cu decorurile. Multimea extraordinară care a participat e o dovadă a satisfacției generale”.

În decursul celor douăzeci de ani următorii „Don Juan” a fost reprezentat la Praga, de 151 ori.

Entuziasmul publicului și succesul au fost mai moderate la Viena, cu prilejul primei reprezentări, la 7 Mai 1788. Ziarul oficial, „Wiener Zeitung” se mulțumește cu o simplă menționare informativă a faptului reprezentării, a titlului operii („Il dissoluto punito, assiso il Don Giovanni”) și a numelor libretistului (Da Ponte) și compozitorului.

Abia după douăzeci dela premieră, „Don Juan” a fost reprezentat în limba germană; cu doi ani înainte, la începutul lui Septembrie 1805, la Paris, în franceză, iar în Aprilie 1825 a fost tradus și reprezentat în limba cehă. Este interesant să amintim în acest loc despre „Juan” în opinia lui Goethe care, după audierea operii îl socotea pe Mozart singurul în stare să-i transpună pe Faust în Muzică.

Desigur că succesul obținut pe scena Operei Române se datorește în bună parte selecției distribuției printre care cităm numele d-nei Alexandra Grozea (Doamna Ana), a d-lui Șerban Tassian (Don Juan). În restul ansamblului, d-nele Emilia Guțianu și Dora Massini, precum și d-nii Violet Childeanu, Gh. Foleacu, N. Secăreanu și Alex. Alger, au susținut emotiv și inteligent pe interpretii principali.

Conducerea muzicală a fost incredințată talentului nostru dirijor D. Ionel Perlea. Desigur că asemenea succese românești nu pot decât să ne bucure.

CDONICĂ SINTETICĂ

Noi aplicații ale motorului „Diesel”

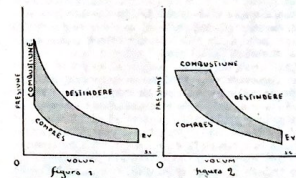
Între cele două tipuri de motoare cu combustie internă: motorul Diesel și motorul cu explozie, există o concurență care se accentuează pe zi ce trece. Deoarece până acum problema economiei unui motor nu se pune în măsura în care se pune astăzi. Fiecare dintre aceste două tipuri aveau aplicații anumite impuse de calitățile lor caracteristice: putere și turaj.

Astăzi însă trăim într-o epocă în care principiile economice stau la baza propășirii oricărui stat. E natural deci ca problema economiei să ajungă pe primul plan, în special în industrie și întreaga viață motorizată. S'au efectuat studii pentru a determina folosirea la maximum a unei energii consumate. S'a studiat randamentul diferitelor motoare pentru a-l afla pe cel mai ridicat. S'a dovedit astfel superioritatea motorului Diesel față de cel cu explozie, fapt de o capitală importanță prin urmările pe care le-a avut în întreaga industrie. Pentru a înțelege cu ușurință această superioritate este necesară o recapitulare a ciclurilor de funcționare a celor două tipuri de motoare.

Motorul cu explozie funcționează urmând ciclul termic cu volum constant. Pistonul aspiră în primul timp un amestec carburant de aer și combustibil, pe care-l comprimă în cel de al doilea timp al ciclului. Când amestecul carburant are volumul minim, pistonul fiind ajuns la punctul mort superior, se produce o scântie care aprinde amestecul. Scotind că arderea se produce instantaneu, rezultă că în tot timpul combustiei volumul amestecului rămâne constant, în timp ce presiunea crește considerabil. În al treilea timp urmează destinderea gazelor arse, pistonul deplasându-se până ajunge în punctul mort inferior. Se deschide atunci supapa de evacuare și presiunea în cilindru scade la presiunea atmosferică în timp ce pistonul deplasându-se alungă afară gazele arse. Se poate reprezenta grafic acest ciclu în următorul chip (fig. 1).

La motorul Diesel ciclu de funcționare este mult deosebit de ciclul motorului cu explozie. În primul rând pistonul aspiră aer pur, care este comprimat până la o presiune anumită,

astfel în cât temperatura atinsă să fie cel puțin egală cu temperatura de aprindere a combustibilului folosit. Când pistonul a ajuns la punctul mort superior se injectează combustibilul fin pulverizat. Pe măsură ce picăturile de combustibil pătrund în acest mediu foarte încălzit, ele ard. Se combină regimul de injecție al carburatorului cu mișcarea de coborâre a pistonului, în așa fel în cât presiunea în cilindru să se mențină constantă în tot timpul combustiei. Din cauza destinderii gazelor arse pisto-

nul continuă să coboare și după sfârșitul combustiei, până când ajunge în punctul mort inferior și când deschizându-se supapa de evacuare, presiunea scade până la cea atmosferică. Ciclul de funcționare cu presiune constantă al motorului Diesel este reprezentat grafic în figura 2.

De la tipul principal de motor Diesel se derivă și altele numite impropriu Semi-Diesel. Nu diferă între ele decât prin mijlocul de injecție a combustibilului și prin modul în care se produce aprinderea. În general Semi-Dieselurile necesită un dispozitiv automat de aprindere cel puțin pentru pornire. Aceste deosebiri sunt numai în privința construcției. Ciclul de funcționare este identic cu al motorului Diesel.

Din compararea celor două grafice se desprind cu ușurință deosebirile de funcționare a celor două sisteme.

În primul rând timpul în care se produce combustia este aproape instantaneu la motorul cu explozie, pe când la Diesel combustia durează mai mult. Rezultă că motorul cu explozie are un regim de rotație cu mult mai mare. Pentru acest fapt este folosit în aviație și în automobilismul de turism.

În privința randamentului se poate demonstra însă superioritatea motorului Diesel.

Din termodinamică se știe că randamentul unui motor termic este dat de expresiunea 1-

$$\frac{T_0}{T_1}$$

în care T_0 și T_1 sunt temperaturi absolute la sfârșitul și începutul destinderii. Cu alte cuvinte cu cât diferența de temperatură între combustie și gazele evacuate este mai mare cu atât randamentul unui motor este superior. În cazul motorului cu explozie pistonul comprimă amestecul carburant până la un punct anumit. Dacă înainte ca pistonul să-și fi schimbat sensul cursei, temperatura trece de punctul de aprindere al combustibilului, se produce explozia care prinde pistonul în cursa ascendentă, fapt care desigur defectează întreg materialul. La motorul Diesel unde pistonul nu comprimează decât aer curat, desigur că se poate merge cu compresia și deci cu temperatura la puncte mult superioare. Și numai când temperatura maximă a fost atinsă, numai atunci se introduce carburantul, astfel în cât fenomenul de detonație este complet înlăturat. Din această cauză în timp ce la motorul cu explozie temperatura maximă nu este limitată de punctul de aprindere al combustibilului, la motorul Diesel nimic nu ne împiedică să producem temperaturi mult superioare.

Raportându-ne acum la expresia pomenită mai sus, în care randamentul este egal cu $1 - \frac{T_0}{T_1}$ ve dem că în timpul ce T_0 este același în an ambele motoare, T_1 este cu mult superior la motorul Diesel. Deci, în cazul motorului Diesel, raportul $\frac{T_0}{T_1}$ este mai mic și randamentul mai aproape de limita superioară. Noțiunea randamentului termic se traduce în practică prin cantitatea de combustibil consumată. Astfel un motor cu explozie care consumă 200 gr. pe cal-oră este un motor economic, în timp ce un Diesel nu trece nici odată de 180 gr. pentru aceeași unitate de forță orară.

Din pricina acestui randament foarte ridicat motorul Diesel a căpătat aplicații nenumărate în domeniile cele mai variate. Prezentând și avantajul de a avea o pornire și alimentație mai simplă decât mașinile cu vapori și necesitând

un spațiu mai redus Dieselul a pătruns foarte ușor în industrie. În marină Dieselul este folosit în special pe nave petrolifere sau pe nave de pasageri de mic tonaj. În automobilism, Dieselul și în ultimul timp Semi-Dieselul s'au dovedit neîntrecute pe mașini grele de transport. A fost folosit și în automobilismul de turism pe o scară mai redusă. Dar acestea sunt aplicații mai vechi îndajuns cunoscute. Sunt însă foarte interesante două din cele mai noi folosiri a motorului Diesel: în aviație și pe căile ferate.

Primii cari fac experiențe în aviație cu motorul Diesel sunt germanii. La ei problema combustibilului este foarte greu soluționată. Mai mult ca în orice stat, în Germania se simte nevoia unei economisiri la maximum a isovalorilor de energie.

Ei aveau la îndemână pentru aviație, motorină care este mult mai ușor de procurat decât benzina ușoară. Pentru a fi folosite în motoarele cu explozie, motorina trebuia „cracată”. Prin „craking” însă se pierde o mare cantitate de energie. Astfel, 5 tone de motorină dau prin cracare 3 tone benzină de aviație ceiace înseamnă 15.000 cal-oră. Aceiași motorină folosită direct în motorul Diesel dă 32.500 cal-oră. Iată deci o economie de 50% din energia disponibilă. În afară de această, depozitarea hidrocarburilor mai grele, necesitate de motorul Diesel, suferă prin evaporare o pierdere mai mică decât depozitarea hidrocarburilor ușoare (volatile). Pentru aviația militară este un punct foarte important. Folosirea motorului Diesel în aviație prezintă și o mai mare siguranță împotriva incendiilor. Numai un scurt circuit repetat poate aprinde acest combustibil. S'au pus la punct motoare Diesel aviatice foarte interesante. Deutsche-Lufthansa are aparate care fac curse regulate și care sunt echipate cu astfel de motoare. Probabil că și în Franța acest gen de motor Diesel va prinde. Se experimentează un motor de 12 cilindri în stea care se pare că are un randament excepțional. Motorul Diesel aviatice este probabil motorul viitorului.

În ultimul timp se încearcă pe căile ferate o formulă nouă de tracțiune în care intră și un motor Diesel. Este vorba de un nou gen de locomotivă care a fost introdusă în cursul acestui an și la noi în țară. Principiul ei este foarte simplu. Un motor Diesel de mare putere acționează un generator electric care distribuie energia unui anumit număr de motoare electrice de tracțiune. În țară la noi, această locomotivă a fost introdusă pe traseul București-Brasov. Din cauza mării înclinări pe care o are traseul între Câmbina și Timiș s'a simțit nevoia unei locomotive foarte puternice destinată trenurilor rapide. În general distanța Timiș-Pre-

deal nu poate fi parcursă decât cu ajutorul cel puțin a 3 locomotive cu vapori.

Dintre soluțiile care se prezentau C.F.R.-ului pentru a înlătura această dificultate s'a părut că cea mai sigură este a locomotivei mai sus pomenite.

A fost comandată una spre încercare Casei Sulzer din Winterthur. Locomotiva este compusă din două unități distincte cari pot fi alăturate, indiferent de direcția în care merge trenul. Fiecare unitate, este echipată cu un Diesel Sulzer de 12 cilindri de 2.200 ch. (Tipul 12 L. D. 31).

Este un motor foarte interesant. Are câte 6 cilindri grupați în două linii paralele cu câte un arbore motor individual, care printr-un sistem de angrenaje acționează generatorul electric comun. Alimentarea se face prin injecțiune directă și supralimentare prin sistemul Buchi. Rezultatele date de această locomotivă sunt multumitoare. Actualmente este folosită regulat pe traseul București-Brasov. În privința consumației, locomotiva a dat rezultate mai bune decât se așteptau.

Deceț gen de locomotivă a fost introdus și în Franța. Compania P.L.M. posedă câteva unități foarte asemănătoare celei a C.F.R.-ului. Sunt înzestrate cu aceeași motoare Diesel-Sulzer de 2.200 ch care au un randament rar întâlnit. Experimentată în Franța pe un traseu în platformă a avut o consumație medie de 167,9 gr. pe cal-oră la un rapid de 600 tone. Formula această Diesel-electrică, probabil va prinde repede. În afară de o mare economie, prezintă o comandă foarte ușoară prin intermediul circuitului electric. Tracțiunea este deosebit de superioară Dieselului care acționează direct pe roțile motrice, deoarece are o accelerație mai regulată și o plecare mai ușoară.

În concluzie, ultimele aplicații ale motorului Diesel au dat rezultate promițătoare. E de așteptat deci ca pe viitor motorul Diesel să pătrundă și în noul domeniu, în care s'a impus prin marile lui calități.

SERGIU CUNESCU

Informație

DIRECTIUNEA PUBLICITATII DIN SUBSECRETARIATUL DE STAT AL PROPAGANDEI pune în vedere tuturor particularilor și instituțiilor particulare, că toate cererile ce-i sunt adresate trebuie să fie timbrate (8+1).

Celor netimbrate sau insuficient timbrate nu le va da curs, decât dacă se va plăti taxa în doiți, prin aplicarea de timbre mobile, conform art. 41 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice.

Din Evanghelie

Întâia poruncă ne cere să iubim pe Dumnezeu și ne arată cum trebuie să-l iubim.

— *Invățătorule, care este marea poruncă din lege?*

— *Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.*

Matei, XXII, 36—37.

Ca să ajungi om adevărat, să fii însușeștii de învățăturile Sf. Evanghelii, în care se cuprind cele mai folositoare povești.

Matei, V, 13.

Intrați prin poarta cea strâmtă și îngustă căci aceea e calea ce duce la viață și puținii sunt care o află, și nu pe calea cea largă și nicăpătoare, care duce la pierire și mulți apucă pe ea.

Matei, VII, vers. 13—14

„Calea cea strâmtă și anevoioasă e calea dinolăi cea largă și ușoară, e calea răului.

„Trebuie să fii perseverent (stăruitor) în ceace vrei și vei dobândi ce îți se cuvine. Cereți și se va da vouă; Căutați și veți afla; Bateți și se va deschide vouă

Căci oricine care cere ia, Cei care cercetează află, Și celui care bate i se va deschide.

Matei, VII, 7—8.

Credința fără fapte, e moartă.

Iacov, cap. 11, 24—26.

Cronica MATEMATICĂ

Exerciții propuse

1) Într'un triunghi ABC ducem paralela DE la BC prin AB și AC . Dându-se $AB=36$ m., $AE=6$ m., $EC=10$ m., iar perimetrul $ABC=2DB$, să se afle lungimea paralelei DE .

GABRIEL SEGALESCU
Cl. III-a B

2) Fratele meu mai mic îmi spune: deși mai ai câțiva ani până vei fi major, dacă ai fi de 7 ori mai în vârstă, iar eu de 3 ori, am avea împreună 155 ani. Aflați vârstele noastre, știind că sunt numere întregi.

3) Să se construiască un cerc tangent la o dreaptă dată, trecând printr'un punct dat și având centrul pe o dreaptă dată.

WEINBERG

4) Să se verifice identitatea:

$$\left[(a+b)^2 - (a^2+b^2+ab) \right]^2 \left(\frac{a^4+b^4}{a^2 b^2} + 1 \right) (a^2-b^2) = a^9 - b^9$$

MARIAN SOLOMON

Curiozități matematice

Încercați să învățați pe dinafară numărul cu mai mult de 10 zecimale. Vi se va părea că este imposibil să găsiți un mijloc de a le reține.

DAR A GASI O FRAZA AUXILIARA CA MIJLOC SIGUR NU-I LUCRU COMPLECT IMPOSIBIL.

Citiți cu atenție fraza aceasta, notând numărul literelor fiecărui cuvânt. Veți obține: 3,141592653589; adică tocmai cu 12 zecimale, considerând pe „nu-i” ca un singur cuvânt.

Această frază, găsită de mine ca mijloc mnemotehnic, nu se poate compara, desigur, cu cele 4 versuri pe cari le-au compus Raiche și Camperousse și cari ne permit să reținem cu ușurință pe cele 30 de zecimale:

„Que j'aime a faire apprendre un nombre utile aux sages

„Immortel Archime de, artiste ingénieur

„Qui de ton jugement put priser la valeur

„Pour moi ton probleme eut de pareils avantages“.

Comunicat de Weinberg

Pentru cei cari preferă memorarea cifrelor în locul cuvintelor, se recomandă a se folosi de fracția $\frac{355}{113}$

care aproximează bine pe π . Se observă că fracția se scrie punând câte 2 cifre fără să începând cu numitorul, astfel că ultima cifră dela numitor să fie prima dela numărător.

M. SOL.

Soluțiile se primesc de către elevul Mircea Stănculescu, din clasa VIII-a.

Exercițiile din numărul trecut au fost bine rezolvate de Ghimbășeanu și Armășescu S. (cl. VIII).

Identități

$$a) \operatorname{Tg} \frac{x}{2} + \operatorname{Tg} x = 4 \frac{\sin \frac{3x}{2} \sin \frac{x}{2}}{\sin 2x}$$

$$b) 2 \cos^3(x-a) \cos a + 2 \cos^2(x-a) \sin(x-a) - \cos(x-2a) = \cos 2(x-a) \cos(x-2a)$$

SERGIU C.

